

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2015 Г.

(приет с Решение на Управителния съвет на НАПОО
протокол № 01 от 03.02.2016 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. Участие в разработването, координирането и реализирането на стратегии, концепции, нормативни и методически документи в сферата на началното и продължаващото професионално образование и обучение и професионалното ориентиране

1.2. Създаване на условия и среда за ефективна работа на трипартитните органи за управление и дейност на Агенцията – Управителен съвет и Експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране

1.3. Съвместни действия на НАПОО и Агенция по заетостта във връзка с осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица)

1.4. Сътрудничество с НСИ в рамките на сключеното споразумение за създаване на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

- 3.1. Разработване/актуализиране на Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии
- 3.2. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите
- 3.3. Мониторинг и контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО
- 3.4. Методическо осигуряване на дейността на ЦПО

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПОО И АДАПТИРАНЕ С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

- 4.1. Участие на НАПОО в Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО, Европейската мрежа за създаване и развитие на Европейска система за трансфер на кредити в ПОО, Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот, Европейската мрежа за развитие на политиката по валидиране на неформално и самостоятелно учене и Консултативната комисия по ЕКР към ЕК
- 4.2. Участие на НАПОО в работни срещи и семинари, организирани от европейски институции и организации
- 4.3. Участие на НАПОО в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експерти „ReferNet“
- 4.4. Повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняване на мобилността на обучавани и на заети лица
- 4.5. Създаване на условия за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)
- 4.6. Повишаване на информираността на гражданите относно алтернативни възможности да придобият документ за професионална квалификация извън формалната система на ПОО
- 4.7. Участие на НАПОО като партньор в проекти, финансирани по Програмата за учене през целия живот и по Програма „Еразъм“

РАЗДЕЛ 5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

5.1. Усъвършенстване на работата с ИС на НАПОО

5.2. Разширяване на информационната дейност на Агенцията

5.3. Изграждане на нова интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне на информация на гражданите и бизнеса

РАЗДЕЛ 6. РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

6.1. Подобряване работата при прилагане на националното законодателство и вътрешнонормативната уредба за повишаване ефективността на работата на структурните звена на Агенцията

6.2. Актуализиране и разработване на вътрешни правила на НАПОО

6.3. Подобряване качеството на работата на служителите във всички структурни звена на Агенцията

6.4. Прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликт на интереси

6.5. Подобряване дейността по подготовката и провеждането на процедурите за възлагане на обществените поръчки и изпълнение на сключените договори

6.6. Подобряване на организацията в процеса по управление на риска в оперативната дейност на Агенцията въз основа на първоначалния опит

6.7. Подобряване организацията на документооборота

РАЗДЕЛ 7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2015 Г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2016 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) за 2015 година съдържа подробна информация за степента на изпълнение на целите и постигнатите резултати от администрацията на Агенцията. В него е направена оценка на ефективността на изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2015 г., изведени са основни изводи и са определени приоритетите за развитието на Агенцията през 2016 г.

Оперативните цели и произтичащите от тях дейности, заложи в Плана на НАПОО за 2015 г., са:

1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите, на работниците и служителите, браншовите и професионалните организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение в контекста на политиката за учене през целия живот.
2. Развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране.
3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение.
4. Проучване на европейския опит и добрите практики в областта на професионалното образование и обучение и тяхното адаптиране, с цел трансфер на национално ниво.
5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение на възрастни и по професионално ориентиране.
6. Развитие и подобряване качеството на административното обслужване, деловодната и архивната дейност, прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликта на интереси.

Обхватът на информацията в доклада се определя от функциите на НАПОО, регламентирани в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) (чл. 41, ал. 2. и чл. 42).

Форматът на доклада е подчинен на логиката на изпълнение на Плана – **оперативни цели, дейности, очаквани резултати, индикатори за изпълнение, рискове и финансиране.**

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

Основните резултати по Оперативна цел 1 са постигане на съгласувани позиции и предприети съвместни действия за усъвършенстване на националната система за ПОО в контекста на ученето през целия живот (УЦЖ) и продуктивно партньорство на всички заинтересовани институции и социални партньори при обсъждането и вземането на решения по въпроси и проблеми, касаещи дейността на НАПОО и развитието на системата за ПОО.

За постигане на Оперативна цел 1 в Плана са включени следните основни дейности:

1.1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СТРАТЕГИИ, КОНЦЕПЦИИ, НОРМАТИВНИ И МЕТОДИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ В СФЕРАТА НА НАЧАЛНОТО И ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

Компетентното и ефективно участие в процесите на **разработване и реализиране на политики, стратегии и концепции**, насочени към развитие и усъвършенстване на националната система за ПОО, е постоянен приоритет в дейността на НАПОО от самото ѝ създаване и продължава да бъде актуален и през 2015 г.

Дейността на Агенцията в това направление е свързана с разширяване и задълбочаване на сътрудничеството с институциите и организациите, които имат отношение към ПОО, както и с практическото утвърждаване на възложената ѝ със ЗПОО координираща функция в този контекст.

Активното **сътрудничество с държавните институции** по конкретни въпроси и ключови проблеми в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на НАПОО и през изминалата 2015 г.

През отчетния период представители на НАПОО са участвали като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, МИЕ, МТИТС, Министерство на туризма, АЗ.

Представени са експертни становища и предложения по следните документи:

- Проект на Наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение;
- Проект на Наредба за обучение чрез работа (дуално обучение);
- План за действие за периода 2015–2017 г. на Стратегията за развитие на ПОО в България за периода 2014–2020 г.;
- Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта;
- Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионални квалификации;

- Наредба за пожарната безопасност (МТСП);
- Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение);
- Проект на ПМС за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение на безработни и заети лица по Приоритетна ос 1 по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014–2020“;
- Постановление на МС за размера на ваучерите (МТСП);
- План за действие към Програмата на правителството за стабилно развитие на Р България за периода 2014–2018 г.;
- Проект на Наредба за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Екскурзовод“;
- Проект на Наредба за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Планински водач“.

През отчетния период продължи участието на представители на НАПОО в различни по формат работни групи, комитети и др. междуинституционални форми на сътрудничество:

- Междуведомствена работна група за подготовка на проект на Наредба за осигуряване качеството в ПОО;
- Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015–2020 година;
- Междуведомствена работна група (МТСП, Агенция по заетостта) за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта;
- Национален съвет за насърчаване на заетостта (НСНЗ);
- Консултативен съвет по професионално обучение (ACVT) към Европейската комисия;
- Работна група на ползвателите на ECVET към Европейската комисия;
- Работна група за Европейската квалификационна рамка, дейности по валидиране към Европейската комисия;

- Направляващ комитет по проект „Швейцарска подкрепа за въвеждане принципите на дуалното обучение в българската образователна система“;
- Национална секторна група за политиките за ориентиране през целия живот към Европейската мрежа за политиките по ориентиране през целия живот (ELGPN);
- Работна група за промени в Закона за признаване на професионалните квалификации;
- Междуведомствена комисия на основание чл. 5 от Наредбата за условията и реда за поддържане на Списъка на регулираните професии в Република България, за осъществяване на процедурата по изготвяне на предложения за включване или изключване на професии от списъка;
- Секторни съвети към БСК;
- Секторен съвет „Транспорт“ към МТИТС;
- Консултативен съвет на РИО на МОН – София-град и София-област;
- Работна група във връзка с транспониране на Директива 2013/55/ЕО на ЕП и на Съвета от 20.11.2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации;
- Междуведомствена работна група към МОН относно политиките за УЦЖ;
- Междуведомствена група по разработване на Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение);
- Междуведомствена група към МТСП по разработване на проект на ПМС за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение на безработни и заети лица по Приоритетна ос 1 на оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014–2020“;
- Работна група към МОН за разработване на Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити;
- Работна група към БЧК за разработване на предложение за надграждане на компетентностите на обучаваните по професия „Социален асистент“;
- Работна група към МОСВ (няма проведени заседания през 2015 г.);
- Управителен комитет на проект „Националните координатори в изпълнение на европейската програма за учене на възрастни“ към МОН;

- Междуведомствена работна група към МОН за подготовка на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение;
- Работна група към ЦРЧР за създаване на Национален регистър на квалификациите;
- Работна група на БАСКОМ за разработване на проект на ДООИ по професията „Програмист“;
- Работна група за изготвяне на Наредба за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация за упражняване на професията „Ски учител“ към МИЕ (няма проведени заседания през 2015 г.);
- Работна група към МТСП относно Постановление на МС за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение на безработни и заети лица;
- Работна група за привеждане на нормативната уредба и политики свързани с хората с увреждания в съответствие с изискванията на Стратегията за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания;
- Работна група за разработване на план за действие към Програмата на правителството за стабилно развитие на Р България за периода 2014–2018 г.;
- Експертна група с цел създаване на Институт по социални професии в България с тригодишно професионално обучение на асистенти на хора с увреждания и възрастни хора, по модела за дуално обучение на федералната провинция Баден-Вюртемберг, Германия;
- Работна група към Министерство на туризма във връзка с изготвянето на проект на Наредба за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Планински водач“;
- Работна група European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO), гр. Брюксел, Белгия.

През отчетния период НАПОО организира и провежда заключителни конференции във връзка с приключването на проектите „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ и „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“.

Агенцията проведе кръгла маса на тема: „НАПОО – 15 години традиция, партньорство, предизвикателства“, посветена на развитието ѝ като координираща институция и на приноса ѝ за модернизирани на системата за ПОО в България.

В рамките на честването на петнадесет години от създаването на НАПОО и с подкрепата на Центъра за развитие на човешките ресурси бяха осъществени две тематични кръгли маси: „Атрактивност на професионалното образование и обучение в ИКТ сектора“, с участие на образователни експерти и професионалисти от водещи фирми в България, и „Предизвикателства в професионалното образование и обучение в сектор Туризм“.

Важен инструмент за взаимодействие на НАПОО с други институции са рамковите споразумения и споразуменията за двустранно сътрудничество.

Пример за ефективно сътрудничество между институциите е сключеното Рамково споразумение за сътрудничество чрез предоставяне на данни между НАПОО, МОН, МТСП и АЗ, което ще обслужва системата на професионалното образование и обучение, системата на висшето образование, търсенето и предлагането на работна сила по професионални направления и региони в България, както и пазара на труда. Информацията ще се предоставя във вид, който гарантира защитата на личните данни на физическите лица.

В разглеждания отчетен период други сключени споразумения за сътрудничество с държавни институции, асоциации и др. са:

- Споразумение за обмен на данни с Министерството на труда и социалната политика, Министерството на образованието и науката и Агенцията по заетостта;
- Споразумение с Министерството на здравеопазването;
- Споразумение с Асоциацията на малките и средните предприятия от индустрията за красота и здраве (АМСПИКЗ);
- Споразумение с Националното фризьорско сдружение (НФС);
- Споразумение с Асоциацията на лицензираните ЦПО (АЛЦПО);
- Споразумение за съвместна работа с Джуниър Ачийвмънт България;
- Споразумение с печатница „Образование и наука“ ЕАД за обезпечаване на ЦПО със задължителна учебна документация.

През 2015 г. НАПОО продължи активно да участва в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. В рамките на своята компетентност Агенцията е сред отговорните институции за реализиране на дейности и мерки, включени в следните приоритетни направления на Плана за изпълнение на Стратегията за 2015 г.: Осигуряване на условия за преход към функционираща система за учене през целия живот, Повишаване на привлекателността и подобряване на качеството на професионалното образование и обучение за гарантиране на заетост и конкурентоспособност, Развитие на възможности за неформално и самостоятелно учене за личностно и професионално израстване, Нови възможности за добро качество на живот след

приключване на трудовата кариера, Координиране на взаимодействието на заинтересованите страни за реализиране на политиката за учене през целия живот.

В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните конкретни инициативи:

- Експерти от НАПОО участват в работата на различни **органи и работни групи на секторно ниво** – Управителния съвет и Изпълнителното бюро на Българския център за квалификация по заваряване; Постоянната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в леката промишленост и туризма в България, организирана от Балканския институт по труда и социалната политика и секторните съвети към Националния съвет за оценка на компетентностите към Българска стопанска камара (БСК) – „Електромобили“, „Транспорт“, „Химия“, „Електроника“, „Търговия“, „Месопреработване“, „Преработка на плодове и зеленчуци“, „Туризъм“, „Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води“, „Металургия“, „Машиностроене“, „Електротехника и енергетика“, „Дървообработваща промишленост и производство на мебели“.
- Със съдействието на Българската минно-геоложка камара и с активното участие на специалисти от бранша са преработени във вид на единици резултати от ученето проектите на ДООИ за придобиване на квалификация по всички професии от професионално направление 544 „Минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми“.

Качественото разработване на теоретичните и практическите проблеми на ПОО, които са от компетентността на Агенцията, е основна цел в дейността на НАПОО и през 2015 г. За постигането ѝ се реализират съвместни действия с **академичната общност**. В работната група към НАПОО за актуализиране на „Рамковите изисквания“ и проекта на „Методически указания“ за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към **единици резултати от ученето**, участват представители на различни висши училища и университети от страната – ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, СУ „Св. Кл. Охридски“ – Департамента за информация и квалификация на учителите и др.

Експерти от НАПОО участват във форуми и инициативи, организирани от академичната общност. В сътрудничество с УНСС (Института за следдипломна квалификация) се изпълняват проектните дейности по ReferNet – България (участие в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО към СЕДЕФОП).

Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на двата проекта „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) – 2015 г.“ и „Европейска мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот (ELGPN)“ чрез съвместно организиране и провеждане на семинари, кръгли маси, работни срещи и др.

Експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в дискусии, семинари и кръгли маси, организирани по проекти и инициативи на различни организации на национално и секторно ниво, съвместно с представители на държавните институции, социалните партньори, обучаващите институции, предназначени за различни целеви групи, сред които:

- Координационни срещи на експертите от НАПОО, включени в националната мрежа по ECVET – Центъра за развитие на човешките ресурси;
- Работен семинар на тема „Развитие на обучението чрез работа (дуално обучение) в България“, организиран от МТСП, със съдействието на проект „Подкрепа на ЕСФ за схема за чиракуване и стажуване“ на Европейската комисия, чрез организацията „Ecorys“.

През 2015 г. Агенцията продължи активно да прилага **принципа за сътрудничество и партньорство** със заинтересованите институции и организации в работата си по международни проекти. В дейностите по изпълнението им са включени представители на работодателите и на организациите на работниците и служителите, на държавни институции, общини, неправителствени организации, на академичната общност. Резултатите се популяризират в партньорската мрежа на НАПОО, на интернет страницата на Агенцията и по други канали за разпространение.

През 2015 г. НАПОО активно работи по усъвършенстването на **нормативната уредба**, свързана със системата на ПОО, с професионалното ориентиране, както и по въпроси, които имат отношение към образованието, обучението и квалификацията на заетите в отделни сектори лица. Представители на НАПОО участваха в заседанията на междуведомствена група за разработване на проект на:

Представители на НАПОО участваха в заседанията на междуведомствена група за разработване на проект на: Закона за изменение и допълнение на ЗПОО, Закона за изменение и допълнение на ЗНЗ, Закона за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионалните квалификации.

1.2. Създаване на условия и среда за ефективна работа на трипартитните органи за управление и дейност на Агенцията – Управителен съвет (УС) и Експертни комисии (ЕК) по професионални направления и по професионално ориентиране

През 2015 г. НАПОО продължи да развива равноправния социален диалог в **управлението и експертната** дейност на Агенцията. Управителният съвет и 17-те Експертни комисии по отделните професионални направления и по професионално ориентиране, функциониращи на принципа на трипартитното сътрудничество, успешно изпълняваха възложените им със ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО функции.

НАПОО продължи да осигурява условия и среда за ефективна работа на Управителния съвет като:

- Предварително се обявява графикът и дневният ред за заседанията;
- Предоставя се подготвен комплект материали за обсъждане в съответствие с дневния ред;
- Периодично се осъществява контрол на изпълнение на решенията на ЕК и на УС.

През 2015 г. са проведени **6 заседания** на УС на НАПОО, на които са обсъдени, съгласувани и приети:

- Проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, разработени въз основа на „единици резултати от ученето“;
- Предложения за изменение и допълнение на СППОО (професия „Спедитор-логистик“);
- Предложения за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 16 април 2003 г. за документите за системата на народната просвета (последно изменение ДВ бр. 23 от 27.03.2015 г.);
- Анализ на дейността на централите за професионално обучение и централите за информация и професионално ориентиране през 2014 г. (чл. 42, т. 6 от ЗПОО);
- Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2015 г.;
- Анализ на последващия контрол на лицензираните ЦПО, извършен в периода януари - август 2015 г.;
- План за последващия контрол до края на 2015 г.;
- Годишен план за дейността на НАПОО за 2015 г.;
- Доклад за дейността на НАПОО за 2014 г.;
- „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“ за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии – актуализирана методология за разработване на ДОИ във връзка с внедряване на един от европейските инструменти за прозрачност на квалификациите – „Система за кредити в ПОО“, ECVET;
- Презентация на тема: „Разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, въз основа на подход, ориентиран към Единици резултати от ученето“;

- Актуализиран пакет документи за дейността и последващия контрол на ЦПО;
- Актуализирана Процедура за поддържане и актуализиране на СППОО;
- Нови образци на Заявление за лицензиране на ЦПО, Заявление за лицензиране на ЦПО, Заявление за изменение на лицензия на ЦПО и Заявление за вписване на промени в обстоятелствата;
- Методически документи, предназначени за ЦПО, по прилагане на Наредбата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, Наредбата за осигуряване на качеството и Наредбата за дуалното обучение;
- Инструмент за анализ и описание на профили на професии чрез въвеждане на ДАКУМ метода при разработването на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;
- Годишна информация за дейността на лицензираните ЦПО за 2014 г.;
- Информация относно окончателното отнемане на лицензии на ЦПО и заличаването им от регистъра на НАПОО.

На членовете на УС е представена информация за развитието на следните **проекти**:

- Проект 540170-LLP-1-2013-1-TR-LEONARDO-LMP - „Health-Care“, Програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Развитие на иновации“;
- Проект COACH@WORK: Обучителна програма за консултанти по подкрепена заетост;
- Проект MyCompetence (Национален център за оценка на компетенциите към БСК);
- Проект „Енерпро“, финансиран по Програма „Интелигентна енергия за Европа“;
- Проекти, финансирани по Националния план за действие по заетостта (КНСБ);
- Програма ERASMUS+ „QUAKE" (Qualification Knowledge ECVET).

За членовете на УС, НАПОО организира провеждането на две от заседанията извън Агенцията – в БСК и КНСБ, където бяха представени добри практики и проекти в областта на ПОО, реализирани от социалните партньори.

През 2015 г. са проведени следните заседания на ЕК:

- 11 заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;

- 3 заседания на ЕК за обсъждане на предложения за допълване на СППОО;
- 125 заседания на ЕК по процедури за лицензиране на ЦПО и ЦИПО.

В рамките на 11 заседания на ЕК е представена презентацията „Разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към единици резултати от ученето“.

Компетентното участие на УС и ЕК в цялостната дейност на Агенцията създава възможност за реализиране на успешни действия, свързани с изпълнението на конкретните задачи. За това допринася и ефективната организация на заседанията, качествено разработената и своевременно предоставена документация от администрацията на Агенцията – доклади, докладни записки, протоколи и др. През 2015 г. няма провалени заседания на УС.

По изпълнение на функциите, регламентирани в чл. 42 т. 6, т. 7, т. 8 и т. 9 на ЗПОО, през 2015 г. е извършено следното:

Съгласно **чл. 42 т. 6 на ЗПОО**, въз основа на анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО Агенцията направи предложения за усъвършенстване на системата на ПОО. В изпълнение на тази разпоредба НАПОО ежегодно набира и анализира данни във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО през предходната календарна година. Получените резултати за 2015 г. са предоставени на вниманието на заинтересованите институции, организации и лица чрез публикация на интернет страницата, презентации в УС на НАПОО, в работни групи, семинари и други форуми.

През 2015 г. като резултат от изпълнението на проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“ чрез Европейския социален фонд: „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от централите за професионално обучение“, бяха предоставени на ЦПО специализирани наръчници с включени подходи, методи, инструменти и техники, насочени към усъвършенстване на дейностите по планиране, организиране и провеждане на предоставяните от тях услуги.

Съгласно **чл. 42, т. 7 на ЗПОО**, НАПОО възлага провеждането и внедряването на научни изследвания в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране. За изпълнението на тази функция Агенцията разчита на финансиране от участие в международни проекти по европейски програми, както и на проекти, финансирани със средства по оперативните програми.

В изпълнение на **чл. 42, т. 8 на ЗПОО**, НАПОО осъществява дейности в следните основни направления:

- Координиране на действията по разработване и изпълнение на национални стратегии;
- Участие в разработването и изпълнението на национални стратегии в частта им, касаеща ПОО. Конкретните участия на НАПОО са посочени в т. 1.1.

1.3. СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ НА НАПОО И АГЕНЦИЯТА ПО ЗАЕТОСТТА (АЗ) ЗА ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ (БЕЗРАБОТНИ И ЗАЕТИ ЛИЦА)

През отчетния период продължава сътрудничеството между **НАПОО и АЗ** с цел усъвършенстване на предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионално обучение от лицензираните ЦПО, на базата на действащото споразумение за сътрудничество.

Съвместните действия между двете институции във връзка с осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица) са:

- Срещи между ръководството на НАПОО и на АЗ по въпроси за осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни чрез надградени модули на информационната система (ИС) на НАПОО и интегриране на ИС на двете институции;
- Консултиране на служители на Бюра по труда във връзка с организацията на провеждането на професионалните обучения от лицензираните ЦПО и нормативните документи, регламентиращи професионалното обучение;
- Изпълнение на проект по ОПАК „Надграждане на ИС на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на бизнеса и гражданите“. Всички заложи дейности в рамките на проекта по разширяването на ИС с нови модули и регистри, които дават възможност за обмен на данни между ИС на НАПОО и на АЗ, както и за свързване на ИС на НАПОО с интернет страницата на Агенцията са изпълнени.

1.4. СЪТРУДНИЧЕСТВО НА НАПОО В РАМКИТЕ НА СКЛЮЧЕНИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА

В рамките на сключеното споразумение, НАПОО и през 2015 г. успешно реализира съвместна дейност с Националния статистически институт (НСИ) за създаване на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с броя на обучените лица в ЦПО.

НАПОО успешно си партнира с Националния център за информация и документация във връзка с дейностите по международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение.

Важен партньор на НАПОО през 2015 г. беше и Центърът за контрол и оценка на качеството на училищното образование към МОН. На експертно ниво между двете институции регулярно бяха провеждани работни срещи във връзка с формулирането на общи Единици резултати от учене (ЕРУ) като част от ДООИ за придобиване на квалификация по професии.

Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с институции и организации от

различни икономически и професионални сектори продължава да се разширява и задълбочава.

През отчетния период са проведени регулярни срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на споразуменията за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Целта е постигане на съгласувани позиции, решения и действия за осигуряване на качеството на ПОО.

В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните конкретни инициативи:

- Участие на експерти от НАПОО в работата на различни **органи и работни групи на секторно ниво** – Управителния съвет и Изпълнителното бюро на Българския център за квалификация по заваряване към Българския съюз по заваряване; Постоянната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в леката промишленост и туризма в България, организирана от Балканския институт по труда и социалната политика и секторните съвети към Националния съвет за оценка на компетентностите към Българска стопанска камара (БСК) – „Електромобили“, „Транспорт“, „Химия“, „Електроника“, „Търговия“, „Месопреработване“, „Преработка на плодове и зеленчуци“, „Туризм“, „Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води“, „Металургия“, „Машиностроене“, „Електротехника и енергетика“, „Дървообработваща промишленост и производство на мебели“.
- Със съдействието на Българската минно-геоложка камара и с активното участие на специалисти от бранша („Мини Марица-Изток“ ЕАД) са преработени всички 5 проекта на ДООИ за професиите от направлението, ориентирани към „единици резултати от ученето“.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Резултатите от изпълнението на дейностите по Оперативна цел 1 за 2015 г. са доказателство за последователната политика, която НАПОО провежда за утвърждаването на Агенцията като ключова институция в разработването и реализирането на националната политика в областта на ПОО.

2. Сключването на нови и актуализирането на действащите двустранни споразумения за сътрудничество са важна предпоставка за постигане на съгласувани позиции по съществени въпроси, свързани с функционирането на ПОО.

3. За реализация на дейностите на НАПОО по провеждане на политиките за учене през целия живот и за укрепване на връзките между ПОО и пазара на труда водеща роля имат ефективно организирани и проведени през 2015 г. заседания на трипартитните органи на Агенцията – УС и ЕК по професионални направления и професионално ориентиране.

4. Експертизата на НАПОО е високо ценена от партньорите при подготовката на национални стратегически и оперативни документи, свързани с усъвършенстването на образованието, обучението и заетостта.

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

За постигането на Оперативна цел 2 в Плана е включена следната дейност: Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности.

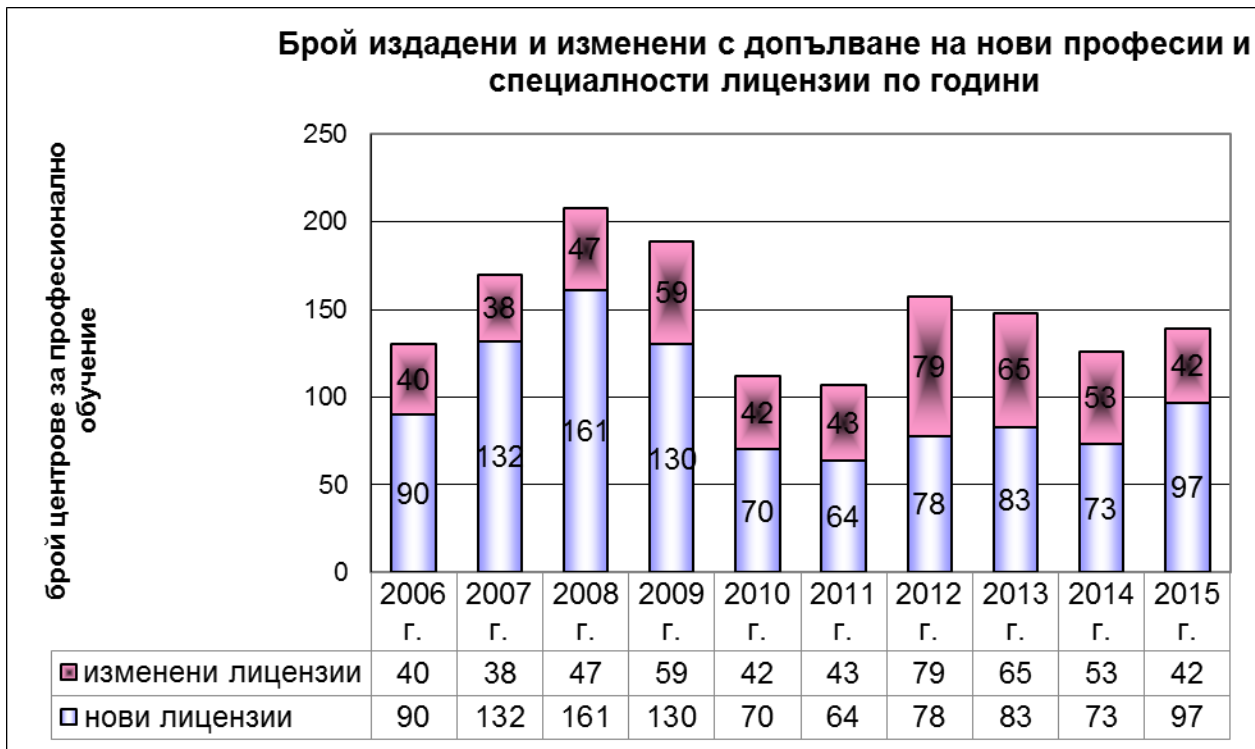
Съгласно **чл. 42, т. 2** от ЗПОО, НАПОО „издава и отнема лицензии за професионално обучение и професионално ориентиране”. През отчетния период са лицензирани **97** нови ЦПО, а **42** центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. Издадени са 10 лицензии на ЦИПО.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през периода 2006–2015г., са представени на **Фиг. 1** и **Фиг. 2**.

Фиг. 1.

Фиг. 2.

През 2015 г. броят на лицензионните процедури е по-висок от предходната година, като новолицензиращите се ЦПО са по-голям процент от ЦПО, които са изменяли лицензиите си с допълване на нови професии и специалности.

Общият брой професии и специалности, по които са получени лицензии, са – **1693** професии и **3644** специалности (**Фиг. 3**), от които:

- в рамките на нови лицензии – **1186** професии и **1825** специалности;
- в рамките на издадени лицензии – **507** професии и **1819** специалности.

Фиг. 3.

И през 2015 г. по-голям интерес се наблюдава към професиите, предлагащи възможности за реализация на пазара на труда. Това са професии от професионални направления: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Транспорт“, „Селско стопанство“, „Социални дейности“ от СППОО.

През отчетния период лицензия са получили **10** ЦИПО. Поради засиления интерес през 2014 г. и 2015 г. и във връзка с усъвършенстването на процедурата за лицензиране на ЦИПО, съгласно чл. 49а, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение бяха актуализирани заявлението, формуляра, критериите и процедурата за лицензиране на ЦИПО. Разработи се система за последващ контрол на ЦИПО и единен документ за проведените дейности по информиране и ориентиране (Карта за кариерно ориентиране).

Измененията в броя на лицензионните процедури на ЦИПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на **Фиг. 4**.

Фиг. 4

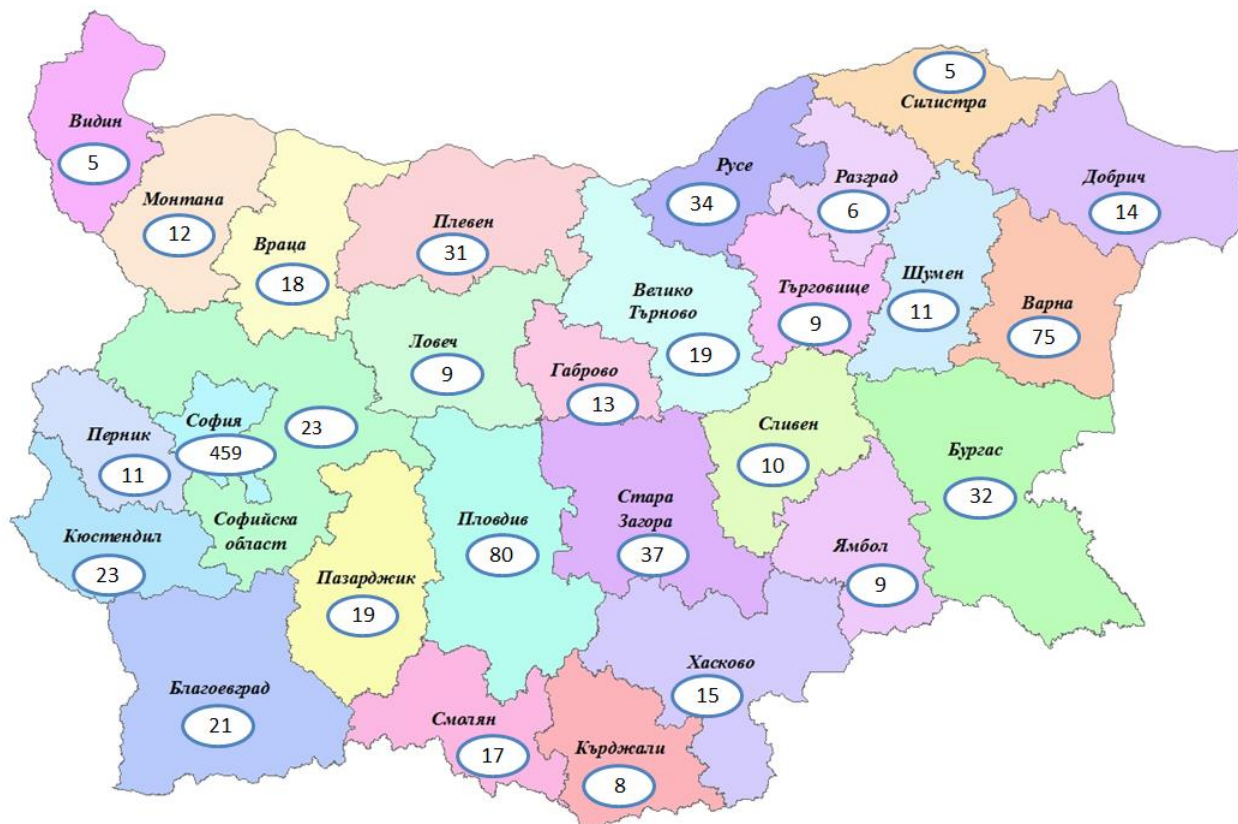

По-важните индикатори, характеризиращи дейността на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО през 2015 г., са:

- Проведени са над **8300 консултации** (в НАПОО, по телефон, по e-mail) с кандидати за лицензиране, с външни експерти по лицензионните процедури, с лицензирани центрове за професионално обучение и с граждани, търсещи информация относно възможностите за участие в професионално обучение. Средно (в рамките на работния ден) експерт, работещ във връзка с лицензирането, предоставя **5 консултации**.
- Консултирани са редовно външните експерти, участващи като оценители в процедурите по лицензиране, от експертите на НАПОО. Проведени са **3 специализирани** обучения на одобрените през 2015 г. **20** нови външни експерти.
- Проведени са **149 заседания на ЕК** по съответните професионални направления (126 през 2014 г.).
- Документите за разглеждане и обсъждане от ЕК са подготвени качествено, няма върнати документи за преработване.
- Сроковете за лицензиране, определени в процедурата, се спазват стриктно и акуратно. Няма просрочени лицензионни процедури.
- **Средният брой лицензионни процедури (ЦПО и ЦИПО) на експерт е 18** (при 18 за 2015 г., 18 за 2014 г.; 24 за 2013 г., 26 за 2012 г., 17,8 за 2011 г., 15 за 2010 г., 31,5 за 2009 г., 26 за 2008 г., 24,5 за 2007 г., 18,5 за 2006 г. и 15 за 2005 г.).

Към 31 декември 2015 г. мрежата в страната включва 1005 действащи ЦПО и 39 ЦИПО.

Фиг. 5 Разпределение на действащите ЦПО по региони

През 2015 г. са подготвени, разгледани и приети от УС на НАПОО:

- Рамкови изисквания и Методически указания за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии (преработени в съответствие с изискванията на ЗПОО);
- Актуализирани документи за лицензиране на Център за информация и професионално ориентиране и на документи за осъществяване на последващ контрол на лицензираните ЦПО по чл. 49в от ЗПОО;
- Допълнени формуляри за лицензиране на ЦПО и ЦИПО в съответствие с изискванията на Наредбата за комплексното административно обслужване;
- Задълженията на НАПОО във връзка с измененията и допълненията в Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета;
- Промени в „Процедурата за поддържане и актуализиране на СППОО“, в съответствие с измененията в ЗПОО;
- Информация за проведените от НАПОО информационни дни с ЦПО и подготвените методически материали за централите за професионално обучение.

Поддържането на **регистър** на ЦПО и ЦИПО и **регистър** на отчетите и заличени лицензии е една от функциите на НАПОО, определена в **чл. 42, т. 10 на ЗПОО**. Освен тези регистри, НАПОО поддържа и **регистър** на откритите процедури за лицензиране или за изменение на лицензия с добавяне на нови професии и специалности. Регистрите имат публичен достъп и

дават възможност на кандидатите да проследяват състоянието на подадените документи. Регистрите са публикувани на обновената интернет страницата на Агенцията, в ИС на НАПОО: <http://www.navet.government.bg/bg/registar-na-tsentrovete-za-profesiona/> и в сайта на регулаторните режими, поддържан от МС.

През 2015 г. продължава да се прилага процедурата за вписване на промени в обстоятелствата на ЦПО и ЦИПО.

С цел осигуряване по-висока степен на прозрачност, безпристрастност и качество на лицензионния процес като външни експерти, участващи в лицензионните процедури, са привлечени и обучени специалисти от различни професионални направления и лица, номинирани от социалните партньори.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Работата на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при спазване на изискванията за прозрачност и достъпност за фирмите и организациите – кандидати за лицензиране.

2. В обновената интернет страница на НАПОО е организирано специално меню „За кандидатите за лицензиране“, в което са публикувани критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване, заедно с подробно разписано указание за попълване на необходимата документация.

2. През 2015 г. лицензирането се извършва при спазване на стандартите за административно обслужване и в съответствие с антикорупционните мерки, включени в Плана на НАПОО за борба с корупцията.

3. Средният брой на лицензионните процедури на един експерт е 18 (ЦПО и ЦИПО).

4. Всички лицензионни процедури са приключени в законоопределения срок. Основните фактори за спазване срока на процедурите са: спазване на стандартите за административно обслужване и повишаване на ефективността на работата на администрацията; подобряване качеството на подадените документи в резултат на проведените консултации на кандидатите за лицензиране; повишаване на професионализма на всички участници в лицензионните процедури на базата на натрупан опит.

5. Поддържаната и през 2015 г. актуална информация в регистрите осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и тази на центровете, възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за услугите, които центровете предоставят.

6. ИС на НАПОО създава възможност за облекчаване на процедурата по лицензиране и за постигане на още по-голяма прозрачност на процеса.

7. През 2015 г. продължават успешно да се прилагат дейностите по лицензиране. Броят на процедурите за лицензиране на нов център е по-голям от броя на процедурите за изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии. Броят на професиите и специалностите през отчетния период е по-голям в сравнение с 2014 г.

8. През 2015 г. отново се наблюдава завишен интерес към лицензиране на ЦИПО.

9. В резултат на изпълнението на процедурите по издаване и отнемане на лицензия, в края на 2015 г. броят на действащите на територията на страната лицензирани институции е: ЦПО - **1005**, ЦИПО – **39**.

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните резултати по Оперативна цел 3 са свързани със създаване на предпоставки (документи дейности и процедури), подпомагащи обучаващите институции да предоставят качествени услуги по професионално образование, професионално обучение и професионално ориентиране.

За постигане на Оперативна цел 3 в Плана на НАПО са включени следните четири основни дейности:

3.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО РАЗРАБОТВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ (ДОИ) ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИИ

Съгласно чл. 42, т. 3. от ЗПОО, НАПОО разработва и актуализира Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии.

През 2015 г. се актуализираха методическите документи за разработване на ДОИ – „Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии“ и „Методически указания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии“, за да се постигне съответствие с изискванията на чл. 13 от ЗПОО. В посочените документи са регламентирани изискванията за разработване на ДОИ посредством описването на професиите с „**единици резултати от ученето**“.

През 2015 г. дейността на Агенцията по разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии основно бе по проекти на ДОИ, които бяха приети от УС на НАПОО в предходни години, но неутвърдени от министъра на образованието и науката поради настъпилите промени в ЗПОО, свързани със структурата и съдържанието на ДОИ. В преработените проекти на ДОИ професиите са описани съобразно подхода „**единици резултати от ученето**“, който произтича от Препоръката на Съвета и ЕК за създаване на „Европейска система за трансфер на кредити в ПОО“.

През 2015 г. НАПОО засили дейността си по оказване на **методическа и експертна помощ** на работните групи за разработване на ДОИ на всички етапи от процеса на разработване и оценяване на проектите, предвид новите изисквания за разработване на ДОИ, произтичащи от ЗПОО и от актуализираната методология.

За работните групи се организираха и проведоха **еднодневни и двудневни обучения**, чиято цел беше да се запознаят с изискванията, заложили в новите документи за разработване на проектите на ДОИ – „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“, както и със

спецификата за описание на квалификациите, на базата на подход, ориентиран към **„единици резултатите от ученето“** и взаимовръзката им с НКР.

Друг вид дейност, която има отношение към повишаване качеството на разработваните проекти, е **редовното предоставяне на консултации на работните групи**.

С цел качествено разработване на проектите на ДОИ се предоставя и пълен комплект документи, съдържащ всички необходими методически материали, придружени с конкретни примери.

За оценяването на проектите на ДОИ, в съответствие с процедурата за разработване, са изготвени **рецензии** от специалисти по съответните професии.

Важен етап от оценяване качеството на ДОИ е обсъждането на проектите от ЕК по професионални направления. През отчетния период са проведени **12 заседания на ЕК по професионални направления** за обсъждане на проектите на ДОИ. За оперативното протичане на заседанията на експертните комисии всички материали, свързани с разработените проекти, предварително се изпращат на членовете на ЕК.

В изпълнение на Плана за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение за 2015 г., бяха проведени обучения на членовете на експертните комисии във връзка с функциите на НАПОО по разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към **„единици резултати от ученето“**.

В обученията е представена новата методология и етапите на разработване на ДОИ, отговорностите и задълженията на членовете на ЕК при оценяване проектите на ДОИ. Дискусиите по обсъждането на проектите на ДОИ в ЕК се отличават със своята продължителност и практическа полза.

След експертната оценка от ЕК, проектите на ДОИ се обсъждат и приемат от УС на НАПОО. През 2015 г. в **четири** заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане **19** проекта на ДОИ. Спазени са изискванията за представяне на проектите на ДОИ в установения едномесечен срок преди съответното заседание на УС. Всички проекти, придружени с пълния комплект документи, необходими за обсъждането им, са публикувани на интернет-страницата на НАПОО в рубриката „документи за УС“, с възможност за предварително изпращане на мнения и бележки по разработките от членовете на УС.

Проектите на ДОИ, одобрени от УС на НАПОО, са подготвени **в срок** за внасяне в МОН.

Наблюдава се тенденция за увеличаване интереса на представители на браншови организации и на неправителствения сектор към Държавните образователни изисквания и изразена готовност за сътрудничество с експертиза или за предоставяне на възможност на експертите от НАПОО да представят и дискутират разработените проекти на ДОИ.

През 2015 г. Агенцията продължи да поддържа **актуална информация** на обновената си интернет страница, свързана с процеса на разработване/актуализиране на ДОИ. През 2015 г. няма публикувани в „Държавен вестник“ наредби за утвърждаване на ДОИ, което се дължи на съществените промени в ЗПОО, касаещи структурата и съдържанието на ДОИ.

Потребителите на интернет страницата на НАПОО имат възможност за **изтегляне и ползване на ДОИ** и за предоставяне на **обратна връзка** за проектите, които са в процес на

разработване, под формата на мнения и предложения, с цел подобряване качеството на разработваните проекти.

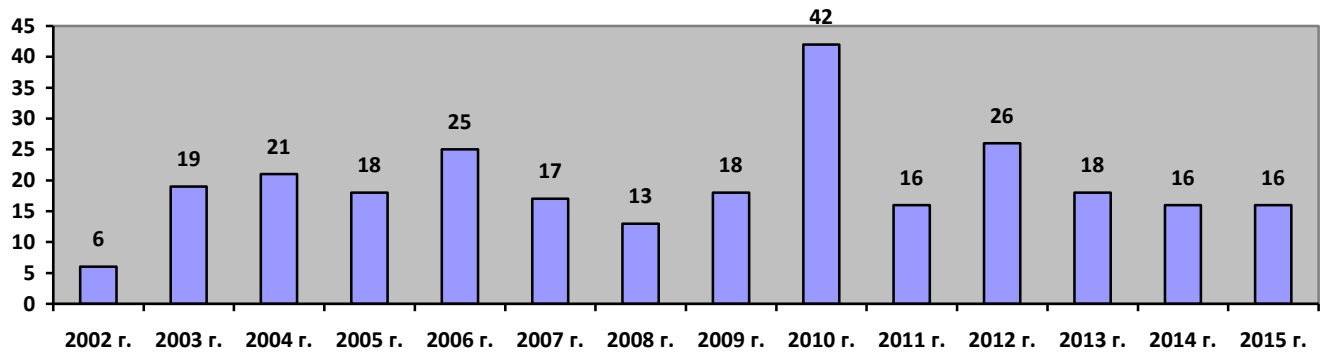
Друга дейност, която има за цел оптимизиране на дейностите по разработване на проектите на ДООИ, бе подготвителната работа по експериментално тестване на т.н. ДАКУМ метод (Curriculum Development) при определяне профила на професията. Експертите по професионална квалификация от Агенцията обогатиха своя опит в тази сфера и чрез участието си в семинари за разработване на професионални профили по професиите „Машинен техник“, „Техник-технолог в хранително-вкусовата промишленост“, „Електротехник“, „Готвач“, „Техник на енергийни съоръжения и инсталации“, проведени по проект „Швейцарско дуално образование за модерните изисквания и нужди на обществото“. **Количествените показатели** във връзка с разработването на ДООИ за придобиване на квалификация по професии през 2015 г. са:

- Общ брой на ДООИ, по които НАПОО работи – **25**;
- Възложени за разработване/преработване – **25** проекта на ДООИ;
- Брой проекти на ДООИ, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – **19**;
- Брой ДООИ, приети от УС на НАПОО – **18**;
- Брой ДООИ, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – **16** (още **2** проекта на ДООИ, приети от УС на НАПОО са подготвени за представяне в МОН в началото на 2016 г.);
- Брой на ДООИ, публикувани с наредби в ДВ – **0** (поради съществени промени в ЗПОО, касаещи структурата на ДООИ);
- Брой проекти на ДООИ, които са в процедура на разработване – **6** (ще бъдат завършени през 2016 г.);
- Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДООИ – **12**;
- Брой редактирани проекти на ДООИ – **20**.

Обобщена информация за процеса на разработване на ДООИ за периода **2002–2015 г.** е представена на **Фиг. 6**.

Фиг. 6.

Брой проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, внесени за утвърждаване в МОН за периода 2002–2015 г.

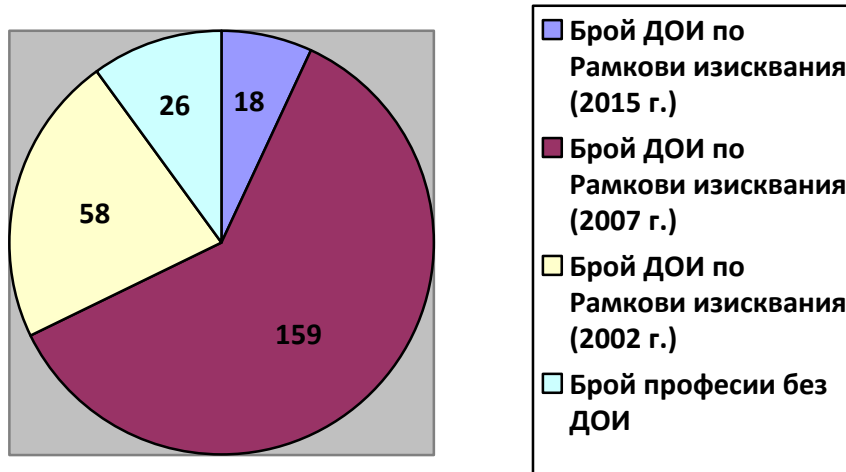

Към 31.12.2015 г. общият брой на разработените (обнародваните в ДВ и приетите от УС на НАПОО) ДОИ за придобиване на квалификация по професии от СППОО (последно актуализиран със заповед на министъра на образованието и науката № РД09-1833 от 11.12.2015 г.) е **235**, разпределени по следния начин:

- ДОИ по Рамкови изисквания, 2015 г. – **18**;
- ДОИ по Рамкови изисквания, 2007 г. – **159**;
- ДОИ по Рамкови изисквания, 2002 г. – **58**;
- Брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОИ – **26**.

Фиг. 7.

Разработени ДОИ за придобиване на квалификация по професии
(към 31.12.2015 г.)

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО продължава успешно да изпълнява функцията по разработване на ДОИ, регламентирана в т. 42, т. 3. от ЗПОО – подготвени са необходимите методически материали, за да се приведе разработването на ДОИ в съответствие с изискванията на чл. 13 на ЗПОО (изм. и доп. м. юли, 2014 г.).
2. Разработената и приета Методология за разработване на ДОИ, ориентирани към „резултати от ученето“, е сериозна предпоставка за въвеждането на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET).
4. Дефинирането на „резултатите от ученето“ в ДОИ улеснява въвеждането и прилагането и на други европейски инструменти и принципи в ПОО – ЕКР/НКР, Европас, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, кариерно ориентиране и др.
5. ДОИ осигуряват предпоставки за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации в подкрепа на международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение и на транснационалната мобилност.
6. Количествените показатели за 2015 г. показват, че НАПОО и през отчетния период поддържа наложилите се през годините темп на разработване на ДОИ.

3.2. ПОДДЪРЖАНЕ НА СПИСЪКА НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С АКТУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И С НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ (НКПД)

Съгласно чл. 42, т. 3. на ЗПОО, НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).

В Плана за 2015 г. по този приоритет е предвидено изпълнението на дейност „Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите“. Всички постъпили в НАПОО предложения са разгледани на експертно ниво за съответствието им с „Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, която бе актуализирана и приета от УС на НАПОО през 2015 г. Промяната в процедурата е продиктувана от постигането на синхрон с промените в ЗПОО.

Внесените в Агенцията предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности са следните: професия „Спедитор-логистик“, професия „Складов оператор“, професия „Авиационен дефектоскопист“, специалност „Инструктор и обучител на служебно куче“ към професия „Кинолог“.

Внесено е и предложение за промяна в наименованието на една специалност – „Автоматизация на непрекъснати производства“ да се замени с „Автоматика и компютърно управление“. Предложението не е прието от ЕК.

Консултирани са вносителите на предложението за включване на нова професия „Младежки работник“ в списъка на професиите.

Предложенията, които отговарят на изискванията на „Процедурата за актуализиране и поддържане на СППОО“, са обсъдени от ЕК по съответните професионални направления.

През изминалата година ЕК е одобрила едно предложение за промяна в СППОО – включването на нова професия „Спедитор-логистик“. Предложението е представено за разглеждане от Управителния съвет на НАПОО и има издадена заповед на министъра на образованието и науката за актуализиране и допълване на СППОО с новата професия „Спедитор-логистик“.

За качествената подготовка на проектопредложенията НАПОО оказва експертна и методическа помощ на вносителите под формата на консултации на място, по телефона или по ел. поща. За предложенията, които не са допуснати до разглеждане или не са одобрени от съответната ЕК, са подготвени и изпратени писма до техните вносители с конкретните мотиви и препоръки.

Причините за отхвърляне на предложенията за допълване на СППОО с нови професии/специалности основно са свързани с необходимостта от предоставяне на по-детайлна информация за знанията, уменията и компетентностите, които се предвижда да бъдат усвоявани, с неотчитане на изискването за широкопрофилност на професиите с оглед на професионалната подготовка, липсата на надграждане и разширяване на компетентностите, заложен в предходната СПК на съответната професия, и др.

През 2015 г. са проведени 3 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. Проведени са 20 консултации с вносителите на предложенията и с потенциални кандидати, изявили желание за внасяне на нови предложения за допълване на СППОО.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение създава предпоставки за постигане на по-голяма прозрачност при описание на компетентностите, които трябва да се формират при обучението по дадена професия/специалност, което е база за вземане на целесъобразни решения от експертните органи на НАПОО.
2. През 2015 г. се наблюдава намаляване на внесените предложения за промени в СППОО – 5 бр., в сравнение с предходната година (9 бр.).

3. Предложенията за допълване на СППОО с нови професии се отнасят до различни професионални направления, например: 840 Транспортни услуги, 621 Растениевъдство и животновъдство, 525 Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства, 523 Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника.
4. Активното участие на работодателите в ЕК и в УС съдейства за вземането на компетентни решения по предложенията за промени в СППОО.
5. Актуализиран и допълнен е СППОО с професията „Спедитор-логистик“.

3.3. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦПО И ЦИПО

В изпълнение на чл. 49в от Закона за професионалното образование и обучение и Плана за контролната дейност през 2015 г., е осъществен последващ контрол на дейността на центрове за професионално обучение от цялата страна.

Извършени са проверки на общо **127 центъра**, резултатите от които са обобщени както следва:

1. ЦПО, проверени във връзка с непредставена в Информационната система на НАПОО годишна информация за дейността им през 2014 г. по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО или представена информация с нулеви стойности

Съгласно данните от Констативен протокол № 2 от 25.02.2015 г. на комисията, формирана със задача да извърши преглед на подадените в ИС на НАПОО годишни информации, към датата на законовия срок - 31 януари 2015 г. **97** центъра не са подали годишна информация за своята дейност през 2014 г., с което са нарушили чл. 22, ал. 8 от ЗПОО. За **6** центъра посоченото нарушение е повторно, т.е. и през 2014 година те не са подали годишна информация за 2013 г.

На всички **97** центъра бяха изпратени предупредителни писма с обратна разписка. В рамките на указания седемдневен срок **37** от тях попълниха и представиха в информационната система исканата информация.

На **29** центъра лицензията бе временно отнета за срок от три месеца, считано от датите на обратните разписки, потвърждаващи получаването на заповедите. Тези срокове поетапно изтекоха и определиха тематиката на проверките през м. юни-август. Само една лицензия е възстановена след отстраняване на допуснатото нарушение.

10 центъра подадоха годишна информация с нулеви стойности – т.е. декларираха, че не са извършвали дейност през 2014 г. – нулевата стойност се разглежда като преустановена дейност за повече от 12 месеца, което е нарушение на чл. 49г, ал. 6, т. 2 от ЗПОО.

Проверките на място установиха, че основните причини за това са:

а) Проведените в центровете професионални обучения са неправилно въведени като „курсове” в Информационната система.

Това се очертава като типична грешка, констатирана и миналата година, допускана при приключването на курсовете, когато вписаните курсисти не са отбелязани като „завършили

курса с документ“, което е довело до нулево отчитане на цялата дейност за изтеклата 2014 година.

б) Въвеждане на изискването в ИС да се прикачат сканираните изображения на издадените документи (произтичащо от измененията в ЗПОО, влезли в сила от 25 юли 2014 г.).

Центровете, които не са обърнали внимание на това изискване, са се оказали в невъзможност да подадат годишна информация с въведени сканирани изображения на документите за квалификация на обучените лица и единственият им разрешен от системата ход е бил – подаване на нулева справка.

Експертите, участвали в проверките, са дали подробни указания за редовното и правилно въвеждане на данните в системата.

2. Проверки на центрове, лицензирани в периода 2000–2007 г. – непроверявани за спазване на изискванията и условията на лицензията

Планиран брой центрове за проверка – 21

Проверени центрове – над 100

Изискването за прикачване на сканираните изображения в информационната система даде възможност за цялостен поглед върху издаваните документи за професионална квалификация и за най-честите грешки, допускани при тяхното попълване, а именно:

- Документи, попълнени на ръка, в нарушение на чл. 81 от Наредба № 4 за документите за системата на народната просвета, която изисква същите да са попълнени на компютър или пишеща машина;
- Неправилно изписване на гражданството на обученото лице (българско, вместо България);
- Непълно изписване името на центъра – със съкращения, различно от името по лицензия;
- Залепени снимки върху Удостоверението за професионално обучение;
- Положени на определените места печати – тип „щепел“ или на чужд език;
- Липсващи оценки от изпита по теория и практика, с вписан текст „зачита се“;
- Използвани съкращения за наименованията на учебните предмети и пр.;
- Неправилно водене на регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; неномерирани страници; използвани образци на книги, които не са предназначени за центровете за професионално обучение; регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и прономеровани, както е изискването на чл. 85 от Наредба № 4, и пр.

При всички проверки, в които са констатирани подобни грешки при воденето на документацията, са направени препоръки и е посочен срок за отстраняването им.

Въведената от м. септември практика да се изпращат писма до проверените центрове, за да се информират те за резултатите от направената им проверка, е добра и дава своите положителни резултати.

Изпратени са над 60 писма със срокове за отстраняване на констатираните нередности и представяне на доклад в НАПОО. Около 10% от центровете не са спазили сроковете, указани в писмата, и не са предоставили обратна информация за предприетите мерки за отстраняване на констатираните несъответствия.

3. Тематични проверки

а) по жалби и сигнали – съвместно с Агенция по заетостта:

Извършена е проверка на ЦПО към Национално сдружение „Недвижими имоти“, София, във връзка с курс за придобиване на трета степен на ПК по професията Фотограф, специалност Фотография, провеждан в Центъра с начало 10.10.2014 г. и планиран край (по утвърдения от АЗ график) – 31.07.2015 г.

Проверката бе подготвена предварително от проверяващия екип на АЗ и НАПОО по повод постъпили устни оплаквания от курсистите, че групата е много голяма – 32 души, а залата, в която се провежда обучението – е недостатъчно оборудвана с компютри и съответния софтуер за обработване на фотографски материали.

Екипът констатира, че:

- Центърът е допуснал многобройни нарушения и пропуски в организацията на курса по Фотография, финансиран с ваучери по програмата „Аз мога повече“.
- В Информационната система на НАПОО информацията за текущите курсове не е въведена своевременно.
- Центърът следва да осигури материално-техническа база за провеждане на часове в лаборатория по „Фотография“ като сключи допълнителен договор.
- Не са разработени и утвърдени изпитни материали за курса по „Фотография“, което е нарушение на Наредба № 3 на министъра на образованието и науката за системата за оценяване;

Полезността на този тип сътрудничество е безспорна и усилията ще продължат в посока съвместен контрол от екипи на двете институции за подобряване качеството на предоставяните от центровете квалификационни услуги, финансирани със средства от НПДЗ или от ОПРЧР.

б) по искане на Министерството на здравеопазването:

Извършена е проверка на Центъра за професионално обучение към Сдружение с нестопанска цел „Институт за образование и мениджмънт“, гр. Благоевград, извършил обучение по професията „Парамедик“.

Констатираните нарушения са свързани основно с прилагането на изпитните процедури за придобиване на степен на професионална квалификация, което представлява нарушение на Наредба № 3 за системата за оценяване – глава четвърта, раздел II „Изпити за придобиване на професионална квалификация в професионалното обучение“, както и на изискването този процес да бъде документиран по реда, описан в Наредба № 4 за документите за системата на народната просвета. Нарушенията са:

- Неразработени и неутвърдени изпитни материали – конспекти, изпитни билети, индивидуални изпитни задания за държавния изпит по практика;
- Държавният изпит по теория на професията/специалността се провежда с тест, който не обхваща целия преподаден материал. Не се използват образците на протоколите, указани в Наредба № 4 (чл. 4, т.т. 30, 31, 32, 37), още повече, че в улеснение на центрoвете същите се генерират от Информационната система на НАПОО.

в) документални проверки, свързани с изготвяне на отговори на запитвания от районни подразделения на МВР, съдилища, фирми и пр. – над 20

В резултат на извършените проверки през 2015 г. може да направим следните изводи:

1. Центровете продължават да изпитват затруднение при работата си в Информационната система на НАПОО, което не ги стимулира да работят и въвеждат текущо данните за курсовете, които предлагат. Това създава предпоставка за непълнота в данните, респ. за подаване на неточна годишна информация.
2. Въвеждането на „Регистър на издадените документи от центрoвете“ позволи на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ да анализират подробно допусканите грешки и неточности при писането на документите, удостоверяващи завършването на различни курсове – свидетелства за професионална квалификация и удостоверения за професионално обучение. Големият брой допускани грешки поставя проблема като приоритетен в проверките, още повече, че документите са „видими“ в Регистъра по чл. 42, т. 11 от ЗПОО.
3. Центровете допускат грешки и неточности при прилагането на Наредба № 3 за системата за оценяването и Наредба № 4 за документите за системата на народната просвета.
4. Наличие на текучество сред персонала в ЦПО, новоназначените служители не познават задълбочено нормативната уредба за професионалното обучение и изпитват затруднения при прилагането ѝ.

Акценти в контролната дейност на НАПОО за 2016 г.:

1. Проверка на издаваните от центрoвете документи за придобита професионална квалификация – за точно попълване на всички реквизити съгласно Наредба № 4;
2. Проверки, свързани с работата на ЦПО с цел апробиране на приетата от УС на НАПОО методика за последващ контрол на дейността им.
3. Актуализиране на информацията в ИС на НАПОО в профилите на центрoвете по отношение на: използваната за обученията материално-техническа база, използваните преподаватели с необходимата квалификация, актуализираните учебни планове и програми с отразените изменения в ДОИ и в държавните учебни планове и програми, утвърдени от МОН.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО и ЦИПО е важен инструмент за осигуряване на качеството на предоставяните от тях услуги и за превенция на възможни нарушения на нормативните документи и условията на издадената лицензия.
2. Действащата „Процедура за последващ контрол на лицензираните ЦПО“ е приета много добре от централните за професионално обучение и ще спомогне за постигане целите на НАПОО във връзка с осигуряване на качеството на предоставяните услуги от лицензираните институции. Предстои нейното актуализиране във връзка с влязлата в сила от 01.01.2015 г. Наредба № 2/13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности на МОН, както и след влизане в сила на Наредбата за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение.
3. Количествените показатели за 2015 г. показват, че със собствено финансиране и с наличния експертен ресурс НАПОО успява да осъществи и проверки на място, като в повечето случаи те се комбинират с проверки в рамките на процедури за лицензиране. С цел разширяването на контролната дейност на Агенцията върху по-голям брой центрове през 2016 г. е необходимо в бюджета на НАПОО да бъдат планирани допълнителни финансови средства.
4. Използваната от НАПОО методика за събиране на годишна информация за дейността на централните е работеща и достатъчно надеждна, от гледна точка проследяване на дейността на централните и набиране на информация във връзка със: предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната; търсенето на професии и специалности на пазара на труда; начина на организиране и финансиране на професионалното обучение; търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.

3.4. МЕТОДИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЦПО И ЦИПО

През 2015 г. експертите от НАПОО продължиха да оказват **методическа и експертна помощ** на екипите на ЦПО и ЦИПО. Разширяването на мрежата от лицензирани центрове на територията на страната доближи професионалното обучение до по-широк кръг потребители и провокира значителни усилия от страна на експертния състав на Агенцията за подобряване на методическото осигуряване на дейността на работещите центрове по отношение спазването на нормативната уредба при издаване на национално признати документи за квалификация и на осигуряване качеството на предлаганото от тях професионално обучение.

Независимо от ограниченото финансиране и недостатъчния човешки ресурс и през 2015 г. експертите на НАПОО успяха да провеждат регламентирания в ЗПОО последващ контрол чрез осъществяване на проверки на място в ЦПО в цялата страна. По време на проверките, освен дадените препоръки в констативните протоколи, са проведени разговори с представители на ръководния и преподавателския състав на централните, направени са консултации за отстраняване на допуснати пропуски и нередности, оказана е методическа помощ при провежданите от тях разнообразни квалификационни курсове. Особено ценна

беше експертната и техническата помощ, която представителите на НАПОО оказаха на персонала на центрoвете при реализиране на дейностите им, свързани с поддържане на актуална информация в Информационната система на НАПОО, при изготвяне и подаване на годишната информация за извършената от центъра дейност през предходната календарна година, както и по други ключови въпроси, свързани с правилното оформяне и водене на учебната документация. Според служителите на НАПОО доброто методическо осигуряване е сериозна предпоставка за гарантиране качеството на предлаганите услуги в лицензираните ЦПО и ЦИПО.

За улесняване на кандидатите за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят допълване на лицензията си с нови професии и специалности, в сайта на НАПОО е обособено меню „За кандидатите за лицензиране“, в което са публикувани полезни материали – напр. „Указание за попълване на Заявление и Формуляр за лицензиране на център за професионално обучение съгласно чл. 22, ал. 7 от ЗПОО“. През 2015 г. продължи практиката центрoвете с активна лицензия да бъдат своевременно информирани за въведените промени в нормативната база, в ЗПОО, в СППОО и в други документи, свързани с тяхната дейност. За целта на сайта е обособено и друго меню – „За лицензираните институции“, в което са публикувани методически материали, подпомагащи дейността на центрoвете при прилагане на актуализираната нормативна уредба за системата на ПОО. В това меню са публикувани три методически указания, произтичащи от трите нови наредби, по които центрoвете имат ангажименти – Наредба № 2 от 13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, Наредба № 1 от 08.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) и Наредба № 2 на МОН от 08.09.2015 г. за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение.

През 2015 г. НАПОО въведе нова инициатива за подобряване работата на ЦПО - провеждане на информационни дни в цялата страна. На тях центрoвете се запознават с настъпилите промени в ЗПОО, в публикуваните три наредби и изискванията за тяхното прилагане, както и с актуални новости в ИС на НАПОО – напр. попълване през новия модул на ИС на заявката за задължителната учебна документация.

През отчетната година НАПОО успешно приключи дейностите по проект от ОП „Развитие на човешките ресурси“ на тема: „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центрoвете за професионално обучение“. На всички центрoве за професионално обучение с активна лицензия са предоставени 2 броя специализирани наръчници за служителите и 3 броя специализирани наръчници в помощ на преподавателския състав.

НАПОО проведе 11 информационни дни в цялата страната, на които присъстваха представители на центрoве за професионално обучение от 17 административни области.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Резултатите от изпълнението показват, че със собствено финансиране и с наличния експертен ресурс НАПОО успява да осъществява всеобхватно и качествено методическо осигуряване на лицензираните ЦПО и ЦИПО.
2. В резултат на проведените от експертите консултации и оказаната методическа помощ на кандидатите за лицензиране през 2015 г. качеството на подадената документация е значително подобро.
3. Работата на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при пълна достъпност за фирмите и организациите – кандидати за лицензиране. Критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване са публикувани на обновената интернет страница на НАПОО в специализираната рубрика „За кандидатите за лицензиране“.
4. За лицензираните ЦПО и ЦИПО на интернет страницата на НАПОО е създадена и специализирана рубрика „За лицензираните институции“, в която се публикуват методически материали в подкрепа дейността на центровете, получили лицензия.
5. Проведени са 11 информационни дни в 10 големи града на страната, на които са присъствали представители на 240 центъра за професионално обучение от 17 административни области.
6. През 2015 г. са проведени 77 индивидуални обучения на представители на ЦПО за работа с ИС.

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ТЯХНОТО АДАПТИРАНЕ, С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

За постигане на Оперативна цел 4 в Плана на НАПОО са включени поредица от дейности, свързани с участието на НАПОО във: европейски мрежи; работни срещи и семинари, организирани от европейски институции и организации; изпълнение на Плана на Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО – проект ReferNet България; инициативи по прилагане на НКР и Секторни квалификационни рамки; подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET); в международни проекти и в проекти, финансирани по оперативните програми.

4.1. УЧАСТИЕ НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ПОО, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА ЗА ТРАНСФЕР НА КРЕДИТИ В ПОО, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА НА ОРИЕНТИРАНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ВАЛИДИРАНЕ НА НЕФОРМАЛНО И САМОСТОЯТЕЛНО УЧЕНЕ И КОНСУЛТАТИВНА КОМИСИЯ ПО ЕКР КЪМ ЕК

И през 2015 г. служители на НАПОО продължиха активно да участват като представители на България в работата на:

- Европейската мрежа за създаване и развитие на Европейска система за трансфер на кредити в ПОО;
- Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот;
- Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- Консултативната група към ЕК по въпросите на Европейската квалификационна рамка и на валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене.

Нова работна група, която започна да функционира на европейско ниво, в която участва и представител на Агенцията, е работната група за ESCO - European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO), която заседава в Брюксел, Белгия.

Целта на мрежите и работните групи е обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на експерти от НАПОО в тях обогатява практиката на институцията и допринася за подобряване на индивидуалното и организационното изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани със: разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, съответстващи на изискванията, залегнали в Препоръката за създаване на „Европейска система за трансфер на кредити в ПОО“; методическо подпомагане на центрове за професионално обучение, които предлагат обучения за придобиване на квалификация по професия или част от професия чрез валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез информално и неформално учене; осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение и др.

Конкретните ползи от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи и инициативи за отчетната година могат да се систематизират в следните направления:

- Обогатяване на експертния опит в дейността на НАПОО по описание на професионалните квалификации чрез прилагане на подход, ориентиран към „единици резултати от ученето“;
- Подпомагане на експертите по професионална квалификация с методически материали за подобряване на методологията за разработване и преработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии въз основа на подхода „единици резултати от ученето“;
- Запознаване с актуалните тенденции в развитието на ПОО за квалификациите на пето ниво по ЕКР и повишаване на информираността за съществуващите общи знания, умения и компетентности, които да бъдат интегрирани в ДООИ за съответните професии от СПОО;

- Подпомагане развитието на експертния потенциал на НАПОО с материали за обмен на добри практики, свързани с политиките в сферата на ориентирането през целия живот.

4.2. УЧАСТИЕ НА НАПОО В РАБОТНИ СРЕЩИ И СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

През отчетния период служители от НАПОО участваха в следните работни семинари и срещи, организирани от европейски институции и организации:

- Съотнасяне на международните секторни квалификации към Европейската квалификационна рамка – Европейска комисия, МОН, гр. София, България;
- Учебен форум за политиките при дефиниране и написване на резултатите от учене за професионалните квалификации в системата на професионалното образование и обучение – CEDEFOP, гр. Солун, Гърция;
- Актуално състояние и перспективи за развитие на т.нар. „хибриден“ сектор на професионалното образование и обучение (Higher VET) – Европейска комисия, гр. Брюксел, Белгия;
- Първа среща на държавите-членки, участващи в работната група Европейска класификация на уменията/компетентностите, квалификациите и професиите (ESCO) – гр. Брюксел, Белгия;
- Работна среща на групата на ползвателите на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET Users' Group) – гр. Брюксел, Белгия;
- 17-то общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – гр. Рига, Латвия;
- Учебни визити на тема „Дуално образование“, проект „Швейцарско дуално образование за модерните изисквания и нужди на обществото“ – гр. Братислава, Словакия и Швейцария;
- 18-то общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – Люксембург;
- 6-ти годишен ECVET форум – гр. Барселона, Испания;
- 19-то общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – гр. Ювяскюля, Финландия;
- Семинар на тема „Споделяне на добри практики и учебни дейности за системата за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)“ – гр. Топлице, Хърватска;
- Работни срещи на Консултативната група към ЕК по въпросите за Европейската квалификационна рамка и на валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене.

4.3. УЧАСТИЕ В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ, ОПИТ И ЕКСПЕРТИ „REFERNET“

За периода 2013–2015 г. координираща институция за дейностите на ReferNet мрежата в България е Националната агенция за професионално образование и обучение.

През 2015 г. НАПОО финализира успешно 4-годишния си проект като реализира заложените в Плана дейности – изготвен бе „Доклад за развитие на политиките в областта на професионалното образование и обучение в България“, подготвени са 2 статии, както и въпросник за целите на мобилността. Организиран и проведен са две национални конференции, на които са представени основните продукти за 2015 г. – Националният доклад и Въпросника за мобилността.

4.4. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И СЪПОСТАВИМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА МОБИЛНОСТТА НА ОБУЧАВАНИ И НА ЗАЕТИ ЛИЦА

В обхвата на тази дейност специализираната администрация на НАПОО актуализира и допълни материалите за обучение на работните групи за разработване/преработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии с обстойна информация, свързана със значението и ползите от прилагането на европейските инструменти в ПОО и тяхното приложение в национален контекст.

Екипът на НАПОО подготви практически задачи за подпомагане на работните екипи за преработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии с цел реструктуриране и преход на квалификациите от подход, базиран на „резултати от ученето“, към подход, ориентиран към „единици резултати от ученето“.

В рамките на обученията и консултациите на работните групи по преработване на ДООИ, експертите от НАПОО продължиха практиката за разясняване на функциите, ролята и значението на Националната квалификационна рамка (НКР) за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на квалификациите и за начина на нейното интегриране в стандартите за професионална квалификация.

При разработването/преработването на проектите на ДООИ НАПОО методически подпомага работните екипи, като продължава активно да координира синхронизирането на знанията, уменията и компетентностите в отделните проекти на ДООИ с нивата на знания (теоретични и/или фактологически), умения (познавателни и практически) и компетентности (лични и професионални), съдържащи се в НКР.

През календарната 2015 г. в изпълнение на своята координираща функция, НАПОО продължи да инициира дискусии относно необходимостта от нови професии и специалности за два приоритетни на национално и европейско ниво сектора – ИКТ и Туризъм. В тази връзка през първото полугодие бе проведена кръгла маса на тема: „Атрактивност на ПОО в ИКТ сектора“, а през второто полугодие кръгла маса на тема: „Предизвикателства в професионалното образование и обучение в сектор Туризъм“. Бяха обсъдени актуалните тенденции на пазара на труда в двата сектора по отношение на

динамично развиващите се изисквания към компетентностите на заетите лица. Обект на дискусия на първата кръгла маса бяха въпроси, свързани с международните секторни квалификации в ИКТ (SISCO, Microsoft), както и добри практики на неформално обучение от ИКТ сферата. В рамките на втората кръгла маса предмет на дискусия бе признаването и валидирането на предходно учене, придобитият на работното място опит и получаването на сертификата за усвоените компетенции, което е особено актуално за професиите в сферата на туризма. Участниците в кръглата маса достигнаха до извода, че за да се осъществи успешно преходът и признаването, е необходимо всяка подсистема да опише много ясно „резултатите от учене“ – знания, умения и компетентности по всички професии (в системата на ПОО) и по всички специалности (за системата на висше образование).

Във връзка с друга приоритетна област – съдействието за международното признаване на квалификации, опитът на НАПОО се обогати чрез участието на експерти в семинар на тема: „Съотнасяне на международните секторни квалификации към Европейската квалификационна рамка“, организиран от Европейската комисия и Министерството на образованието и науката на Република България. Семинарът постави на обсъждане важни за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации въпроси като: разлики между международните секторни квалификации и националните квалификационни рамки; съпоставимост и връзка на международните секторни квалификации с квалификациите по нерегулираните и по регулираните професии.

5. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ТРАНСФЕР НА КРЕДИТИ В ПОО (ЕСVET)

През 2015 г. НАПОО продължи активно да развива дейности по подготовка за въвеждане на **Система за трансфер на кредити в ПОО (ЕСVET)**. Целта на Европейската система за кредити в ПОО е да се улесни трансферът, признаването и натрупването на оценени „резултати от ученето“ на лица, които желаят да придобият професионална квалификация. Основната част от дейностите на НАПОО по въвеждането на ЕСVET са свързани с разработване/актуализиране на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, както и на „Методически указания“, които да съдействат за прилагането на единен **национален подход** при разработване на ДОИ и за обособяване на „**единици резултати от учене**“ за всяка конкретна професия от СППОО. На базата на този подход във всяка единица се описват освен съответните знания, умения и компетентности, критериите и условията за провеждане на оценяването и средствата за оценяване. Сътрудничеството между НАПОО и МОН, което се проявява в различни дейности и инициативи – експертни срещи, дискусии в ЕК, дискусии в УС на НАПОО, планиране на нови проектни дейности по тестване на Системата за трансфер на кредити в ПОО и др., подпомогна по-бързото ѝ внедряване в практиката. Всички тези дейности допринесоха за **актуализиране на методологията** за разработване на ДОИ, в синхрон с промените в ЗПОО от 25.07.2014 г.

Друг важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на **национална координационна точка (НКТ)** по въпросите на въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО.

В тази връзка Агенцията има следните основни задачи:

- Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи по разпространение и подкрепа на ECVET на национално, секторно и местно ниво;
- Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;
- Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;
- Координиране и съгласуване на процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;
- Осигуряване на единни насоки за тестването и прилагането на ECVET – процедури и механизми за описание на квалификациите, въз основа на „резултати от ученето“, групиране на резултатите от ученето в „единици резултати от ученето“, признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;
- Установяване на контакти и периодично обмяне на информация с други национални точки за координация, свързана с въвеждането на европейските инструменти и принципи в ПОО – EQF, EQAVET, НКР и др.

Дейността на НАПОО като НКТ се популяризира и чрез специализираната рубрика на обновената интернет страница на Агенцията, която е посветена на европейските инструменти и политики. В нея се публикуват оперативни документи, разработки по проекти, информация за дейности и събития, свързани с тестване на Системата за трансфер на кредити в ПОО, както и на другите европейски инструменти в ПОО.

През 2015 г. проведените обсъждания основно са посветени на ключови аспекти по разработването на ДООИ за придобиване на квалификации по професии, които да намерят отражение в актуализираната методология, даваща указания как се описват професиите във вид на **„единици резултати от ученето“**. Преструктурирането на ДООИ в „единици резултати от ученето“ е предпоставка за улесняване на процедурите по валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене, но също така и за създаване на гъвкави квалификации за пазара на труда.

Експертите от НАПОО съвместно с външни експерти и с представители на експертните комисии по професионални направления подготвиха т.н. **„обща единици резултати от ученето“** (напр. Здравословни и безопасни условия на труд, Организация на труда, Комуникация и чужд език, Работа с информационни и комуникационни технологии и др.) с различни нива на сложност на знанията, уменията и компетентностите за отделните степени на професионална квалификация. Чрез тази дейност НАПОО даде своя принос за създаването на необходимите условия за преработване на проектите на ДООИ чрез подхода

„единици резултати от ученето“ и допринесе за натрупването на полезен експертен опит за предстоящото разработване на Наредбата за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити в ПОО, както и за усвояването от обучаваните на ключовите компетентности, успоредно с придобиването на специфичните за всяка професия компетентности, необходими за упражняване на професията.

Инициирани са съвместни дейности с Джуниър Ачийвмънт България, насочени към дефиниране на актуални и практически приложими „единици резултати от ученето“ по „Инициативност и предприемачество“ за всяка една от степените на професионална квалификация.

4.6. УЧАСТИЕ НА НАПОО КАТО ПАРТНЬОР В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ, ПРОГРАМАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ +“ И ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

Дейността на НАПОО по международни проекти и проекти, финансирани по оперативните програми през 2015 г., е ориентирана по посока на следните цели, насочени към подпомагане процеса на модернизиране на системата на ПОО:

- Внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР и ECVET, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, прилагане на Референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас и др.;
- Усъвършенстване на методологията за описване на „единиците резултати от ученето“ при разработване на ДООИ за придобиване на професионална квалификация;
- Допълване на СППОО с нови професии/специалности и създаване на възможности за професионално образование и обучение по тях;
- Популяризиране на ПОО на национално и международно ниво;
- Подобряване на уменията на преподавателите от системата на професионалното обучение;
- Повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори.

През 2015 г. задачите на НАПОО в рамките на всички проекти са изпълнявани при спазване на планираните срокове и графици, в съответствие с изискванията за качество на разработените материали и крайните продукти.

Постигнатите резултати по отделните проекти са:

1. „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, ОПАК, приключил през 2015 г.

Резултати:

1. Интегриране на базите данни между НАПОО и АЗ, отнасящи се до лицензираните ЦПО и взаимен обмен на информация
2. Изграждане на нова интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне на информация на гражданите и бизнеса, включително за незрящи лица и за лица, неговорещи български език
3. Усъвършенстване на съществуващите и внедряване на нови е-административни услуги, предоставяни чрез интернет сайта на НАПОО

2. „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от ЦПО“, ОПРЧР, приключил през 2015 г.

Резултати:

1. Анализ на потребностите от развитие на компетностите на обучаващия и управленския персонал на ЦПО
2. Разработване на два вида наръчници, предназначени за директори, методисти, преподаватели, инструктори и наставници в системата на ПО за възрастни
3. Проведени обучения на преподаватели и служители от ЦПО
4. Разпространени наръчници за управленския и преподавателския персонал сред центровете за професионално обучение с активна лицензия

3 „Европейска мрежа за политиките за ориентиране през целия живот ELGPN 2015”, Програма „Учене през целия живот“

Резултати:

1. Обмен на информация за политики в областта на кариерното ориентиране през целия живот
2. Разработени ръководства по различни въпроси, свързани с политиките за кариерно ориентиране през целия живот

4. „Европейски алианс на секторните умения в областта на обучението и стажуването за продавач-консултанти в здравеопазването, помощните технологии и здравословното хранене“ - H-care, Секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Разработване на иновации“

Резултати:

1. Подготвен сравнителен анализ на нуждите от обучение на продавач-консултанти в сферата на Здравеопазването
2. Разработена единна учебна програма, разработена на основата на системата ECVET
3. Разработени модули за обучение:
 - M1. Въведение и насоки за превенция на здравето
 - M2. Търговия с медицински изделия (МЕ), Помощни технологии (ПТ) и хранителни добавки (ХД)
 - M3. Комуникация и работа с клиенти с увреждания

- M4. Умения за управление на продажбите
 - M5. Умения за предприемачество
 - M6. Е-търговия (МЕ, ПТ, ХД)
 - M7. Стажове
4. Изградена многоезична платформа за електронно обучение (WCAG 2.0 стандарт, SCORM съвместима)
 5. Разработен професионален профил за професията „Продавач-консултант в сферата на здравеопазването и здравословното хранене”

5. Coach@Work: EQAVET система за признаване, валидиране и акредитиране на знания, умения и компетентности, придобити от доставчици на подкрепена заетост за хора с увреждания, Програма ЕРАЗЪМ+, Ключова дейност 2: Стратегически партньорства

Резултати:

1. Създаване, въвеждане и сертифициране на EQAVET система за признаване, валидиране и сертифициране на доставчици на подкрепена заетост
2. Провеждане на обучения на доставчици на подкрепена заетост („коучъри“ и сътрудници на работното място)
3. Създаване на електронна обучителна платформа
4. Изготвяне на предложение за включване на трудовия консултант в Списъка на професиите за професионално образование и обучение

6. BUILD UP Skills EnerPro, Програма „Интелигентна енергия – Европа“, Инициатива „Build Up Skills”

Резултати:

1. Модернизиране и подобряване на системата за професионално обучение в строителния и енергийния сектор в България
2. Преглед и обновяване на съществуващите ДООИ за придобиване на квалификация по професии (включително национални изпитни програми, учебни планове и програми за избраните професии)
3. Разработване на 10 учебни програми за придобиване на квалификация по част от професия, включително и на инструмент за оценка на придобитите знания и умения
4. Разработване на учебни помагала за 10 учебни програми, свързани с енергийната ефективност на сградите
5. Обучение на 10 бъдещи преподаватели, които да обучават обучители
6. Създаване на Център за върхови постижения, който ще продължи функционирането си и след приключване на проекта

7. „Развитие на придобитите от служителите на Националната агенция за професионално образование и обучение умения чрез надграждащи обучения, за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“, ОПАК

Резултати:

1. Повишаване на квалификацията на служителите на НАПОО чрез обучение в сферата на тяхната компетентност
2. Усвояване на умения да идентифицират и отговарят в по-голяма степен на потребностите на гражданите, клиентите и бизнеса
3. Повишаване на мотивацията на служителите чрез осигуряване възможности за обучение
През 2015г. е проведено тридневно обучение за служителите от специализираната администрация с цел формиране на знания и умения за оценка на въздействието на политиките в областта на ПОО.

8. REFERNET - Общоевропейска мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение

НАПОО е национален координатор за Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet.

Резултати:

1. Национален доклад за развитие на националните политики във връзка с постигане на краткосрочните цели на „Комюникето от Брюж“
3. Проведени са две национални конференции на тема: „Европейските измерения в професионалното образование и обучение“
4. Подготвен е „Анализ на он-лайн въпросници за националните политики и практики по отношение на мобилностите“
5. Разработени са две статии – „Професионалното развитие на учители и обучители за успешни реформи и качество на професионалното образование и обучение“ и „Ключовите компетности в началното професионално обучение“.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Възможността експертите от НАПОО да представят страната в европейски мрежи, в международни форуми и проекти увеличава експертната на институцията относно развитието на националната система на ПОО и поставя високи изисквания, насочени към разширяване функциите на Агенцията, които имат отношение към популяризирането и прилагането на политиките на ЕС в сферата на ПОО в България.
2. През 2015 г. НАПОО продължи активно да създава контакти с чуждестранни партньори за инициране и включване в нови проектни дейности, финансирани по програми на ЕС.
3. Проектите са насочени към проучване и решаване на проблеми с приоритетно значение в областта на ПОО в национален и европейски контекст, които надграждат и развиват постиженията от предходните години в същото направление.

4. НАПОО продължи да се утвърждава като авторитетен партньор, предпочитан от широк кръг институции извън България.
5. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са доказателство за системно и последователно развитие на експертния капацитет и за нарастване престижа на Агенцията на национално и международно ниво.
6. Европейското сътрудничество и реализирането на проекти по национални програми има приоритетно значение за НАПОО като национална институция за координиране на дейностите в ПОО.

РАЗДЕЛ 5: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

За реализирането на Оперативна цел 5 в Плана на НАПОО са включени следните дейности:

5.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА РАБОТАТА С ИС НА НАПОО

Разработената и надградена ИС в рамките на проект по ОПАК дава възможност да се поддържа актуална информация за:

- лицензираните ЦПО и ЦИПО – регистърът има публичен достъп и дава възможност да се проследява активността на лицензираните центрове;
- подадените документи от кандидати за лицензиране или за изменение на издадената лицензия – списъкът с кандидати е с публичен достъп и дава възможност да се проследи статусът на подадените през ИС на НАПОО документи;
- обучените (обучаваните) лица по курсове и целеви групи, въведени от центрoвете в ИС, с идентификационни данни, място и курс, в който е проведено обучението;
- преподавателите по теория и практика, вписани от центрoвете в ИС,
- основната и допълнителната квалификация, участието в курсове за обучение;
- материалната база на ЦПО по професии и специалности, с данни за населено място, основни и специфични параметри и др.;
- издадените документи от проведени професионални обучения (Свидетелства за професионална квалификация с номенклатурен номер на МОН 3-57, Удостоверения за професионално обучение с номенклатурен номер на МОН 3-37);
- предлаганите от ЦПО курсове за обучение.

При наличието на актуална информация в системата могат да се предоставят справки за:

- предлагани, предстоящи, текущи и приключили курсове на обучение;
- курсове по професии и специалности; включени в обучение и успешно завършили курсисти; преподаватели – по професии и специалности, по центрове, по области и населени места; конкретни данни за ЦПО и ЦИПО и др.

Справките улесняват работата на експертите от НАПОО във връзка с мониторинга и контрола на дейността на лицензираните центрове. Богатата информация за лицензираните ЦПО и ЦИПО, поддържана в системата, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и на центрoвете, дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните от тях услуги. Потребителите могат да получат директно информация за предстоящите курсове и да се включат в тези, които отговарят на изискванията и желанията им.

ИС на НАПОО позволява по електронен път да се подават заявления за издаване или за изменение на издадена лицензия и на годишната информация за дейността на центрoвете.

Като резултат от последователната работа на експертите от Агенцията през 2015 г. постоянно се провеждат обучения на представители на ЦПО за работа с ИС; всички фигуриращи в регистъра центрове поддържат активен статус в ИС.

Интерес представляват някои параметри на ИС (към 31.12.2015 г.):

- В системата работят 1465 оператори на данни (потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата), от тях:
- **26** администратори от НАПОО (18 от тях служители на НАПОО, плюс външни специалисти);
- **272** експерти;
- **1167** администратори от ЦПО.

Данните за работата в ИС за периода 2010–2015 г. са представени в следната таблица:

Служители	Време за работа със системата от въвеждането ѝ в експлоатация - 01.01.2010 г. до 31.12.2015 г.	За 2012 г.	За 2013 г.	За 2014 г.	За 2015 г.
Администратори (НАПОО)	4037 часа 18571 сесии	420 часа 2821 сесии	496 часа, 3077 сесии	439 часа 4979 сесии	894 часа 4879 сесии
Експерти (НАПОО)	245 часа 1547 сесии	7 часа 44 сесии	53 часа 323 сесии	61 часа 368 сесии	118 часа 782 сесии
Администратори (ЦПО)	65162 часа 82 396 сесии	12453 часа 44 сесии	15929 часа 44668 сесии	13115 часа 33971 сесии	16859 часа 47236 сесии
Експерти (ЦПО)	32 часа 106 сесии	11 часа 48 сесии	16 часа 41 сесии	1 часа 9 сесии	2 часа 9 сесии
Общо:	69476 часа 186141 сесии	8511 часа 19114	12880 часа 32846	30393 часа 81687	5292 часа 17877

		сесии	сесии	сесии	сесии
--	--	--------------	--------------	--------------	--------------

От данните може да се направи изводът, че ИС работи и обслужва ЦПО, гражданите, бизнеса и др. заинтересовани страни. Намалението на часове и сесии се дължи на намаления брой потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата. Средната продължителност на сесиите е 17,76 минути, а средният брой сесии на ден е 48,97 (при база 365 дни).

Посочените данни показват, че ИС работи успешно. Голямата база от информация и данни осигурява възможност за задълбочен анализ на системата на професионалното обучение на възрастни не само от НАПОО, но и от други институции и организации – АЗ, МТСП, МОН, БСК и др. социални партньори.

През 2015 г. Информационната система е надградена с цел улесняване както на кандидатите, така и на експертите, работещи с данни от системата, относно: издаването на справки за ЦПО, за курсове по групи, за брой курсисти; възможността за коригиране на грешни текущи курсове, за връщане на неправилно подадена годишна информация и др.

През 2015 г. успешно приключи проект по ОПАК на НАПОО: „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите на обслужване на гражданите и бизнеса“.

Заложените параметри на проекта бяха постигнати в съответствие с техническото задание. Осигури се хоризонтална съвместимост с базите данни на АЗ (с цел еднократно въвеждане на информацията, изисквана от ЦПО) и предоставяне на: справки от ИС чрез интернет страницата на НАПОО; информация, необходима на работодателите и на АЗ относно квалификацията на регистрираните в системата обучени лица; информация за кандидатите за обучение относно предстоящи курсове; информация за планирани ключови събития (напр. държавни изпити) с цел осъществяване на съвместен последващ контрол от страна на АЗ и НАПОО и др.

През 2015 г. бе разработен допълнително още един модул към ИС, който е свързан със задълженията на НАПОО, произтичащи от Наредба № 4 за документите за народната просвета. Модулът ще стартира в началото на 2016 г. и ще улесни работата на НАПОО и на центровете при заявяване на задължителната учебна документация.

5.2. РАЗШИРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

Контактът с клиентите на НАПОО се осъществява по всички възможни канали за връзка: телефон, факс, електронен адрес (napoo@navet.government.bg), страница във Фейсбук, писма по пощата и консултации в Агенцията.

Към официалния сайт на НАПОО, който бе обновен по проект, финансиран по ОПАК, през 2015 г. е разработена и се поддържа специализирана интернет страница за обслужване работата на УС на НАПОО, която е достъпна само за членовете на УС.

Актуалната информация в ИС на НАПОО за предстоящи, предлагани и текущи курсове за професионално обучение, организирани от ЦПО, подпомага заинтересованите лица при вземане на решения за включване в един или друг квалификационен курс. Регистърът на лицензираните центрове се ползва не само от директните потребители, но и от организации и администрации, чиято дейност е свързана с професионалното обучение.

От справките за посещенията в сайта на НАПОО може да се направи изводът, че най-голям интерес има към услугата за проверка на издаден от ЦПО документ за професионална квалификация и към рубриката със Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

През 2015 г. НАПОО активно работи с медиите и със социалните мрежи с цел популяризиране дейността на Агенцията. Тържествено бе отбелязана 15-годишнината от създаването на Агенцията. В тази връзка бяха проведени редица мероприятия, отразени от медиите: пресконференции, участие в предавания на председателя на Агенцията, кръгли маси по „Информационни технологии“ и „Туризм“. Бяха коментирани проблеми, добри практики, тенденции в развитието на водещите за икономиката ни отрасли. Отделни ЦПО уважиха празника на Агенцията, като представиха иновативни практики в своята дейност.

Интерес към дейностите на Агенцията беше отбелязан в рамките на пресконференциите, организирани при приключване на проектите „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“ – ОП „Развитие на човешките ресурси“, и „Надграждане на Информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“ – проект по ОПАК.

5.3. ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА НА НАПОО С ПОДОБРЕНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Новата интернет страница на Агенцията вече е факт с приключване на проекта по ОПАК „Надграждане на Информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“. Интернет страницата е обвързана с ИС и предлага възможност за извеждане на справки от цялата база данни, която системата поддържа – регистри на лицензирани ЦПО и ЦИПО, регистри на ЦПО с временно отнети лицензии (и срок за отнемане), заличени лицензии, обучени лица, предстоящи курсове за професионално обучение и др. Интернет страницата е пригодена за ползване от лица с увредено зрение. Многократно е увеличена информацията, предоставяна за лица, неговорещи български език.

Основният документ за признаването на квалификациите – Списъкът на професиите за професионално образование и обучение, преведен на английски, също е публикуван на сайта на НАПОО.

В таблицата долу са представени данни по три показателя за ползваемостта на интернет-страницата на НАПОО за периода преди и след нейното обновяване.

Сравнителна таблица за броя сесии, потребители и показвания на интернет - страницата на НАПОО

Период	Сесии	Потребители	Показвания на страницата
01.07.2015 – 24.01.2016 г.	72 037	30 043	358 719
01.01.2015 – 30.06.2015 г.	12 450	8 346	63816

От обновяването на интернет страницата на НАПОО през м. юни 2015 г. до края на календарната година, рубриката „Регистър на ЦПО“ е посетена 22 784 пъти (пикът е през втората половина на м. ноември, по около 700 посещения на ден или 3 пъти над обичайното); „Регистър на издадените документи“ – 24 911 пъти (пикът е през втората половина на м. ноември, по около 1 000 посещения на ден или 10 пъти над обичайното); „Предлагани от ЦПО курсове за обучение“ – 11 623 пъти; „Актуален списък на професиите за ПОО“ – 5 646 пъти.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. През 2015 г. експертите от НАПОО, екипът на „АдминСофт“, който разработва ИС на Агенцията, и екипите на голяма част от ЦПО и ЦИПО поддържат и използват активно данните в ИС.
2. Информацията в ИС е полезна и необходима не само за дейността на НАПОО, но и за други институции и организации, имащи отношение към ПОО.
3. Обогатената с нови рубрики и информация интернет страница на НАПОО осигурява прозрачност и достъп до актуална информация и данни в областта на ПОО, ориентирана към широк кръг потребители.
4. В рамките на проекта по ОПАК „Надграждане на Информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, който приключи през 2015 г., се разработи нова интернет страница, разшири се и се постигна обвързване с данните от АЗ и от ИС на НАПОО, свърза се деловодната система на НАПОО, ИС и сайта в единна система, което разшири функционалностите на ИС, свързани с предоставяне на различни данни и справки – напр. данни на завършилите обучение (вкл. и сканиране на издадените документи за професионална квалификация).
6. Проведеното проучване на мнението на ползвателите на обновения сайт показва, че той е приет много добре от потребителите.

7. През 2015 г. НАПОО продължи да предоставя подходяща и полезна за гражданите, институциите и бизнеса информация – чрез интернет страницата на Агенцията, пресконференции, съобщения за медиите и др.

РАЗДЕЛ 6: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

6.1. КОНТРОЛ ПО КОМПОНЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

След традиционен преглед на вътрешните правила на НАПОО, за някои от тях се наложи актуализиране с цел привеждането им в съответствие с промените в нормативната база и осигуряване на нормалното функциониране на Агенцията. Актуализирани са Вътрешните правила за достъп до обществена информация, както и съпътстващите ги образци на заявления, Вътрешните правила за работната заплата, Вътрешните правила за прилагане на ЗОП, Вътрешните правила за поддържане на рубриката „Профил на купувача” на интернет страницата, Вътрешните правила за организацията и контрола на административното обслужване, Хартата на клиентите. Всички те са утвърдени със заповед на председателя на Агенцията.

Своевременно се осъществява контрол по изпълнение на плана и заповедите на председателя, както и текущи контролни проверки по изпълнението на поставените задачи.

Осъществяват се планираните мерки за недопускане на корупционни практики в Агенцията.

За успешната работа на служителите материалната база се поддържа в добро състояние. Информационните ресурси и офис техниката се поддържат и периодично диагностицират от външен изпълнител.

6.2. ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

Дейността на НАПОО и през 2015 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от приходи от лицензионни такси.

Държавната субсидия се изразходва изцяло за възнаграждения и социални осигуровки на щатния персонал и за текуща издръжка на административната дейност.

Приходите от лицензиране на ЦПО се изразходват за възнаграждения на членовете на УС, членовете на ЕК, услуги по граждански договори, командировки и др. дейности, свързани с провеждането на лицензионните процедури. През 2015 г. НАПОО е получила субсидия от държавния бюджет в размер на 336 122 лв. Усвоените приходи от такси по процедури за лицензиране през годината са в размер на 240 020 лв.

През 2015 г. са извършени разходи с бюджетни средства за следното:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 231 062 лв.;

- Възнаграждения по извънтрудови правоотношения – 105 024 лв., включващи възнаграждения на членовете на УС, възнаграждения на членовете на ЕК и външни експерти по лицензионни процедури, възнаграждения на външни експерти по разработване и рецензиране на ДООИ и др.;
- Социални и здравно-осигурителни вноски – 44 447 лв.;
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи – 131 906 лв.;
- Капиталови разходи – 17 000 лв., включващи разработване на нов модул към ИС на НАПОО за заявяване и отчитане на задължителната документация в ЦПО.

През 2015 г. по международни проекти са получени 44 348 евро и са усвоени средства в размер на 58 497 евро.

По проекти, финансирани от оперативните програми, са получени 1 599 334 лв., като са усвоени 1 470 595 лв.

Със средства на НАПОО е оборудвано помещение на 3-ия етаж, в което се съхранява част от архива на Агенцията.

6.3. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Административното обслужване в Агенцията е организирано в съответствие с Наредбата за административно обслужване, Наредбата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител, нормативните документи по Закона за електронното управление и се осигурява от служителите в отдел „Административно, правно и финансово обслужване“, подпомагани от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“. Утвърдени са принципите на добро управление, непрекъснато подобряване качеството на административното обслужване, прозрачност и откритост в действията на администрацията. Тези принципи характеризират процедурите и технологиите, обезпечаващи административната дейност и административното обслужване в НАПОО.

Комуникацията на служителите с потребителите на предлаганите услуги се осъществява в съответствие с изискванията на „Хартата на клиентите“, която е публикувана на интернет страницата на Агенцията.

Служителите спазват етичните правила и поведение при обслужването на клиентите. Няма направени оплаквания и подадени жалби по повод некомпетентно и лошо администриране. Осигурява се максимална прозрачност и осведоменост на достъпен за всички клиенти език, чрез всички възможни канали на комуникация – поща, електронна поща, интернет сайт, денонощен телефон, факс, информационна система. Прилагат се утвърдените вътрешни стандарти за административно обслужване, които са работещи и изпълними. Има множество положителни отзиви относно обема на предоставяната информация, срока за отговор, любезното отношение на служителите.

Своевременно и компетентно се оказват правна помощ и консултации по правни проблеми на експертите и служителите на Агенцията – становища по законосъобразността на проектодоговори, заповеди и други актове и документи, свързани с дейността.

Няма постъпили сигнали за корупционни действия срещу служители на Агенцията.

Създадена е възможност кандидатите за лицензиране да попълват он-лайн данни в ИС, като данните се акумулират във формуляра за лицензиране, а също и за прикачване на всички необходими документи – учебни планове и програми, договори за наетите бази, автобиографии на преподавателите, правилници за вътрешния ред, платежни нареждания и др. документи, свързани с процеса на лицензиране. Попълнените онлайн данни могат да се распечатат и приложат към документацията, която постъпва на хартиен носител в Агенцията. В резултат на интегрирането на деловодната и информационната система на НАПОО в рамките на завършилия през 2015 г. проект „Надграждане на информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, попълнените заявления за лицензиране постъпват в Деловодната система директно след приключването им в ИС. Изготвените от експертите документи в рамките на процедурата по лицензиране се експортират от Деловодната система към ИС, като по този начин се създава „електронно досие“ на всеки кандидат за лицензиране и се намалява риска от грешки при регистриране на документите.

Съгласно чл. 22, ал. 8 от ЗПОО до 31 януари на всяка календарна година ЦПО и ЦИПО са длъжни да представят в НАПОО информация за извършената дейност през предходната календарна година. Информацията се подава чрез ИС, като се потвърждава онлайн успешното подаване на информацията. Информацията за проведените през годината обучения би трябвало да се попълва регулярно от ЦПО, но все още голям брой от тях я попълват на края на периода. ЦПО, които са осъществявали обучение с ваучери към АЗ, могат да импортират цялата налична в АЗ информация за завършило обучение към ИС на НАПОО. Това стана възможно благодарение на проекта, финансиран от ОПАК, в рамките на който двете системи бяха обвързани.

Относно едно от най-честите запитвания към НАПОО, а именно дали даден документ за професионална квалификация, издаден от ЦПО, е валиден, НАПОО предлага вече две нови услуги на интернет страницата си, а именно – „Проверка за участие на дадено лице (по ЕГН) в професионално обучение в ЦПО“ и „Наличие на издаден от ЦПО документ за професионална квалификация“. Съгласно промените от юли 2014 г. в чл. 42, т. 11 на ЗПОО, всички ЦПО трябва да описват издадените документи за професионална квалификация, като сканират и прикачват в ИС копия на тези документи (свидетелства и удостоверения).

Данни от ИС на НАПОО с уебсървиз се предоставят на ИС на Агенцията по заетостта, като по този начин се облекчава работата на служителите на АЗ, свързани с проверка на статуса на ЦПО (статус на лицензията, лицензирани професии, заявена материална база за обучение по теория и практика и др.).

През ИС продължава и подаването онлайн на заявления за откриване на процедура за промяна на обстоятелствата, с възможност за прикачване на съпътстващите заявления документи.

С данни от Информационната система на НАПОО се поддържат на уебсайта на НАПОО регистрите, които НАПОО задължена да поддържа, а именно регистър на ЦПО и ЦИПО, за издадените и отнетите лицензии, както и регистър на документите по чл. 38 и чл. 40 на ЗПОО, издадени от ЦПО.

На интернет сайта се предоставя и информация за предстоящи курсове, която се поддържа и актуализира от самите ЦПО в ИС на НАПОО.

Проектът „Надграждане на информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, изпълняван от НАПОО и финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, по който са надградени интернет сайта, деловодната система и информационната система и е осъществена интеграция с уеб-базираните ресурси на АЗ, е отличен с приз за трето място (категория „Електронно управление“) в конкурса за най-иновативни практики в държавната администрация, организиран от Института по публична администрация.

Работи се за подобряване работата на администрацията и ориентирането на дейността в по-голяма степен към удовлетворяване на интересите на външните клиенти или потребители.

Единствената жалба, постъпила в Агенцията през 2014 г., с кореспонденция, продължила и през 2015 г., е свързана с качеството на услуга, предоставена от ЦПО. НАПОО извърши проверки и подготви поредица от отговори на жалбоподателя.

През изминалата година в сайта на НАПОО редовно се публикуват новини (между 1 и 3 седмично), свързани както с важни за работата на ЦПО и ЦИПО срокове и промени в нормативната база, така и с популяризиране на добри практики или важни събития – в страната и чужбина. С цел осигуряване бърза връзка с различни потребители на информация от средата на 2015 г. се поддържа и редовно актуализира фейсбук профил на Агенцията.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за условията и реда за водене на Регистър на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт, редовно се поддържат регистърът на административните структури и регистърът за регулаторните режими, а общата оценка за състоянието на финансовото управление и контрол за 2015 г. е най-високата – много добра.

През 2015 г. след покана от страна на МТИТС за включване в проект „Надграждане на съществуващите и изграждане на нови централни системи на електронното правителство с оглед на усъвършенстване на информационно-комуникационната среда за по-добро административно обслужване на гражданите и бизнеса“, изпълняван от МТИТС и финансиран от ОПАК, НАПОО предостави служебен достъп през софтуерната инфраструктура на МТИТС – RegiX до регистъра на документите по чл. 38 и чл. 40 от ЗПОО, издадени от центровете за професионално обучение.

За календарната 2015 г. с деловодната система на Агенцията са обработени: 2873 входящи преписки; 1011 изходящи преписки; 990 заповеди; 1055 договора.

С въвеждането на уеб-базираната деловодна система документите, свързани с лицензирането на ЦПО и ЦИПО и с изменение на лицензията с допълване на нови професии и специалности, се оформят в преписки (досиета).

С въвеждането на системата през м. юни 2015 г. са регистрирани 64 документа в регистър ЦИПО, 582 документа в регистър ИЦПО и 1144 документа в регистър ЦПО.

Съгласно Закона за достъп до обществена информация в интернет сайта на Агенцията е описан редът за предоставяне на такава информация, публикувани са формуляри на заявления. Съгласно вътрешните правила, отговорни за достъпа до обществена информация са служители в НАПОО – началник отдел АПФО, главен експерт в дирекция ПКЛ и главен специалист от отдел АПФО.

През 2015 г. са постъпили 3 писмени заявления за достъп до обществена информация, съгласно Закона за достъп до обществена информация.

6.4. ПРИЛАГАНЕ АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Тенденция в дейността на НАПОО е устойчивото развитие на положителните практики във връзка с ограничаване на корупционния риск. Осъществяват се планираните мерки за недопускане на корупционни практики. Въведен е ротационен принцип при възлагане на процедурите за лицензиране и изменение на издадена лицензия и при проверки на ЦПО от служители на Агенцията. Прави се преглед на текущите лицензионни процедури във връзка с риска за възникване на корупционна практика и за превенция и противодействие на корупцията. През изтеклата година два пъти е направен анализ на дейността на външните експерти с цел оценка на корупционния риск във възлаганите им процедури и оптимизиране на тяхната селекция. Между ръководството и служителите в НАПОО се провеждат ежемесечни срещи, чиято цел е прозрачно управление и отчетност. Значително е повишена отчетността на Агенцията пред обществото чрез предоставяне на електронни административни услуги и електронна система за обратна връзка, както и чрез поддържането на актуални регистри на страницата и актуални данни в ИС на НАПОО. Регистърът на лицензираните ЦПО се поддържа в съответствие с изискванията за публичност, прозрачност, свободна и честна конкуренция в областта на услугите за обучение на възрастни в страната. Информацията в Регистъра на лицензираните ЦПО се актуализира своевременно, в срок до 7 дни от заповедта за издаване на лицензия или изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии и специалности.

Служителите в Агенцията работят в съответствие с Етичния кодекс. Актуализирана е Хартата на клиентите на НАПОО със заповед на председателя на НАПОО № 70/30.01.2015 г. и е публикувана на интернет страницата.

6.5. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

Развитието на административния капацитет и през 2015 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и постигане на по-високи резултати при изпълнение на служебните задължения от служителите в администрацията на НАПОО.

Провеждането на периодични оперативки и работни срещи на различни нива, въведената практика за информирането на всички служители относно дискусии, доклади, публикации, свързани с дейността на НАПОО и функциите на държавната администрация, провеждането на „методически дни“ допринасят за поддържане компетентността на служителите, за постигане на съгласувани и значими цели и изпълнение на поставените задачи в срок и с професионализъм.

През годината е направен анализ на потребностите от обучение и развитие на персонала. На тази база е разработен План за обучение на служителите от НАПОО през 2015 г., като обученията са заложили и в личните планове за обучение на служителите.

Към 31.12.2015 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали **9** служители в общо **4** курса (повишаване на чуждоезиковите компетентности, запознаване с Европейския модел за качество САФ и с възможностите за неговото внедряване в българската държавна администрация, лидерство за добро управление и въведение в държавна служба).

Главен експерт от Агенцията защити дисертация към СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Публична администрация“ на тема: „Българският модел за оценка на изпълнението на държавните служители в периода 2002–2012 г.“.

Успешно се изпълняват обучения в изпълнение на стартиралите през 2014 г. два проекта на НАПОО, финансирани от ОП „Административен капацитет“.

Всички експерти от Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, както и специалистите от отдел „Административно, правно и финансово обслужване“ участваха в обучение за подобряване на уменията за работа с новите модули и функционалности на надградения интернет сайт и ИС на НАПОО.

В рамките на втория проект, финансиран от ОП „Административен капацитет“, 16 служители на Агенцията се включиха в обучение „Оценка на въздействието“.

Обученията на служителите допринасят за подобряване качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, както и за удовлетворяване на очакванията към държавната администрация, посочени в Стратегията за развитие на държавната администрация 2014–20120 г.

За поредна година Агенцията участва в програмата „Старт на кариерата“. Назначеният служител бързо се адаптира в работата и активно се включи в изпълнението на възложените му задачи.

Участието на служителите от Агенцията в изпълнението на проекти дава възможност самостоятелно и по неформален път всеки от тях да развива специфични компетентности, които са приложими и значими в ежедневната работа. Към досиетата на служителите се

прилагат всички допълнителни сертификати, доказващи развитието и повишаването на компетентностите им.

В края на 2015 г. общият брой на служителите в администрацията на Агенцията е **21**, от които **16** са държавни служители, назначени по служебни правоотношения, а **5** служители са назначени по трудови правоотношения. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – **13** служители, и обща администрация (отдел „Административно, правно и финансово обслужване“) – **5** служители. Общият брой на жените е 16, а на мъжете – 5. Всички служители в специализираната администрация са с магистърска степен, а в общата администрация освен началник отдела има още един служител с магистърска степен.

През годината се проведе конкурс за заемане на длъжността „главен експерт“ в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“. Интересът към обявената позиция беше много голям, бяха подадени 29 заявления.

Оценяването на служителите за 2015 г., като елемент на системата за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията, е успешно. То е проведено съгласно изискванията на Наредбата за условията и реда за оценяване на изпълнението на служителите в държавната администрация. Проведени са трите етапа на оценяване – съгласуване на работните планове, междинни срещи, заключителни срещи. Служителите, подлежащи на атестиране и получили оценка от атестирането, са 18. От тях 5 са с оценка „изпълнението напълно отговаря на изискванията“ и 13 са с оценка „изпълнението надвишава изискванията“.

Трудовите досиета на всички служители се водят и съхраняват съгласно нормативните изисквания.

През 2015 г. няма промени в ръководството на Агенцията.

През изминалата година продължи практиката с включването всеки един служител в специфични дейности (които не са част от рутинните му дейности) – напр. организиране и модериране на събития, представяне на НАПОО в работни групи на високо ниво (национално и международно), представяне пред медиите, разработване на стратегически или нормативни документи.

Като успех на екипа на НАПОО трябва да бъде отбелязано честването на 15-годишния юбилей на Агенцията и всички дейности, съпътстващи събитието, в което взеха участие експерти, представители на медиите, обучаващи, директори на обучаващи институции, ръководители на организациите на социалните партньори, зам.-министри, министри. Организацията на събитията, модерирането, комуникацията с представители на медиите, публикациите, филмът и паметната книга за НАПОО бяха осъществени почти изцяло от екипа на Агенцията, който работеше изключително организирано, коректно и точно. Висока оценка екипът на Агенцията получи и от предишните председатели на НАПОО, които също активно участваха в събитията.

Продължи и практиката за включване на двама служители във всяка една междуведомствена работна група – както с цел постигане на висока експертиза в работата им, така и на взаимозаменяемост.

По време на методическите дни или на регулярните оперативки се обсъжда очакваното въздействие при въвеждане на нови дейности, механизми, инструменти – както в рамките на НАПОО, така и при промени в нормативната база, независещи пряко от Агенцията. Наличието на такава предварителна оценка мотивира в по-голяма степен служителите да прилагат конкретния инструментариум, предотвратява инвестирането на човешки и финансови ресурси в дейности, от които ще има минимален ефект, а и помага служителите да се подготвят по-добре за очакваните въпроси от страна на клиенти и експерти.

При проведените разговори между ръководния екип и служителите, ротацията на служителите в Агенцията на различни работни места се очертава като подходяща за повишаване качеството на предлаганите услуги, но все още се прилага само за отделни задължения.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2015 г. основно е свързана с осигуряване спазването на изискванията на Закона за здравето и Закона за здравословни и безопасни условия на труд, прилежащите наредби и условията на работа. Провеждат се първоначални и периодични инструктажи, спазва се забраната за тютюнопушенето на работните места. Направен е анализ на заболяемостта на служителите. Проведени са профилактични прегледи на всички служители. Изпълнени са препоръките на Наредбата за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Администрацията на НАПОО ефективно управлява и контролира финансовите средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС, предоставя качествени услуги.
2. Финансовите средства през 2015 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.
3. Програмното бюджетиране и през 2015 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.
4. Материалната база на НАПОО през 2015 г. се развива, условията на труд се подобряват.
5. През 2015 г. продължават активните действия за осигуряване на прозрачност в дейността на НАПОО и на лицензираните центрове.
6. Повишаването на квалификацията на служителите със средства по ОПАК и от други източници допринася съществено за подобряване качеството на работата и комуникацията както с клиенти, така и с институции, а и между служителите в Агенцията.

7. ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2015 Г.

Въз основа на анализа и на постигнатите резултати от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2015 г., могат да се направят следните изводи:

- Поставените в Плана за дейността на НАПОО през 2015 г. цели, мерки и дейности **успешно са реализирани**, в съответствие със заложените индикатори.
- Всички функции, регламентирани в ЗПОО, се изпълняват от НАПОО с **активното участие на трипартитните органи – УС и ЕК**.
- Постигнатите резултати са показател за **нарастване на експертния капацитет и институционален авторитет** на НАПОО на национално и международно равнище.
- През 2015 г. Агенцията продължава успешно да осъществява координиращата си функция като **разширява периметъра** на институциите и организациите, с които поддържа сътрудничество по ключови въпроси на политиките за развитие на ПОО.
- Резултатите от участието на НАПОО в проекти, финансирани със средства по програми от ЕС, и опитът, придобит от участието в европейските мрежи за професионално образование, обучение и професионално ориентиране, са трансферирани и адаптирани при подготовката на **актуализираните през 2015 г. нормативни актове** – ЗПОО, ЗНЗ, Закон за признаване на професионалните квалификации, наредби и др.
- НАПОО продължава разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, съдържащи **„единици резултати от ученето“**, в съответствие с изискванията на изм. и доп. в ЗПОО от м. юли 2014г., като използва и опита, натрупан в периода 2007–2014 г. за описание на ДОИ посредством „резултати от ученето“.
- Броят на предложенията за допълване на СППОО през 2015 г. е сравнително малък, което е показател за **стабилизирането** му през последните няколко години.
- През 2015 г. продължава **успешното** прилагане на процедурите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО.
- Мрежата от лицензирани институции в края на 2015 г. включва **1005** действащи ЦПО и **39** ЦИПО.
- Качеството на дейностите по реализиране на лицензионните процедури е на **високо професионално ниво** – няма върнати от представените за разглеждане в ЕК документи и материали, провалена или нарушена процедура, неспазени срокове, жалби и сигнали за нарушения.
- **Периодичното обучение и методическото подпомагане** на външните експерти, участващи в процедурите по лицензиране, дава допълнителни гаранции за качествено и в срок провеждане и приключване.
- Надградената през 2015 г. ИС на НАПОО създава възможности за **облекчаване на процедурите** по лицензиране – както за кандидатите, така и за служителите на НАПОО, и за постигане на още по-голяма **прозрачност** на процеса.
- НАПОО продължи да разширява списъка с електронни услуги, които предоставя на гражданите и бизнеса, а именно – справка за участието на дадено лице в обучение в ЦПО и издаден документ за професионална квалификация или обучение.

- НАПОО активно се включва в изграждането на единна среда за обмен на информация между държавните институции чрез интегриране на ИС на НАПОО и Агенцията по заетостта и чрез предоставяне на данни към REGIX.
- Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО се прилага успешно и е средство за **осигуряване качеството на услугите и за превенция** на възможни нарушения на нормативната база и на условията на издадената лицензия.
- Използваната от НАПОО **методика за събиране на годишната информация** за дейността на центровете е работеща и достатъчно надеждна от гледна точка на мониторинг и набирането на данни, свързани с дейността им.
- Агенцията изпълнява в срок и в съответствие с изискванията за качество задачите си в рамките на всички проекти, в които участва. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системното развитие на **експертния капацитет** на администрацията на НАПОО.
- Административното управление се извършва в съответствие с **действащото законодателство, законите и подзаконовите актове**, както и съответстващите на тях вътрешни документи. Вътрешно-нормативната база е предпоставка за предвидимост в развитието и за прозрачност в дейността на Агенцията. Системата за финансово управление и контрол е инструмент за икономично, ефективно, ефикасно управление и разпределение на финансите в Агенцията.
- Политиката по управление на човешките ресурси и участие в международни работни групи и международни проекти по програми на ЕС позволява в рамките на държавно определения бюджет да се извършва обучение и да се повишава **личната и професионална компетентност на служителите**.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2016 Г.

През 2016 г. НАПОО като координираща институция на национално ниво ще насочи дейността си в следните четири приоритетни направления, включени в Стратегията за развитие на ПОО в България за периода 2014–2020 г. и в Плана за действие по Стратегията за развитие на ПОО в България за периода 2014–2017 г.:

1. Осигуряване на качество и ефективност на професионалното образование и обучение
2. Подобряване на възможностите за достъп до професионално обучение
3. Подобряване на системата на професионалното образование и обучение, в контекста на ученето през целия живот
4. Засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на кадри с необходимата за икономиката квалификация

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

НАПОО – Национална агенция за професионално образование и обучение
ПОО – Професионално образование и обучение
ЦПО – Център за професионално обучение
ЦИПО – Център за информация и професионално ориентиране
УЦЖ – Учене през целия живот
ИС – Информационна система
ДБ – Държавен бюджет
ДОИ – Държавни образователни изисквания
РУ – Резултати от ученето
ЕРУ – Единици резултати от ученето
СППОО – Списък на професиите за професионално образование и обучение
ЕК – Експертна комисия
ЗПОО – Закон за професионалното образование и обучение
ЗА – Закон за администрацията
ЕКР – Европейска квалификационна рамка
НКР – Национална квалификационна рамка
СКР – Секторна квалификационна рамка
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТ – Министерство на туризма
ППО – Продължаващо професионално обучение
ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”
ОП „РЧР“ – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
АЗ – Агенция по заетостта
МОН – Министерство на образованието и науката
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МИ – Министерство на икономиката
ЦРЧР – Център за развитие на човешките ресурси